

309364

వత్తిడినము ప్రకటింపబడును.

VOL. I.
నంపుటము ౧

చెన్నపట్టణము 1914 సం॥ డిసెంబరు నెల 31 వ తేది గురువారము
ఆనంద నామ సంవత్సరపు వ్యవస్థ చతుర్థశతాబ్దం.

No. 256
నంబిక ౨౫౬

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

ప్రతివారము జేలకుజేలు విక్రయము.

సీసా 1-కి 0-8-0 ఆకాలు మాత్రము

తలనొప్పుల మాన్యును. వాడుపునొప్పి తొలగింపును.

సాంధ్యపునొప్పుల తొలగింపును. పొట్టునొప్పి తొలగింపును.

నవమూలికలచే హిందూదేశమున

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

మహాసనగలిగియుండును.

ఏది ఏదైతేమూలలోకూడ వాడుచుండును.

కంచకూడలీలి దానిలోని మోడము గలగల

అమృతాంజనము డిపో, నెం. 109, ఫోర్డ్ బాంబాయి. తేక, 6, 7 తంబు పెట్టిపిడి, హద్దిటవుక్. మద్రాసు.

అత్తలఅర్చాటమున కొర్రొని కోడండ ప్రహారము.

1914 సం॥ డిసెంబరు 31 తేది లోపల అర్చనా
పంపువారి కుచితము.

మేమిదిగతా నైపుస్తకమును ప్రతికుటుంబము
నందు నుంచునటుల పంచికెట్టుటకై ఒక్కొక్కరికి తపాల
బిళ్లను పంపువారి కుచితముగా పంపుమని ప్రయత్నించు
ముంటిమి. దీనిసాదలకు కట్టమొనరుటచేత అర్చనా
బిళ్లను పంపువారికి గూడినందు 31 తేదినంత ఆచితము
గా పంపుదుము. ఈకరణమునవృద్ధాచేయదు. విశా
పియా ముద్దచర్మమునకై డిసెంబరు 31 లోపుగ మేము
రిజిస్ట్రేషన్ చేసికొనువానికి ఒక్కొక్కభాగము తపాలబిళ్లల
తో 0-10-0 తు పంపుదుము. ఇది మూడుభాగములగలది.
కోడండ ప్రహారమునోడ ముద్దచర్మప్రకటనను, అర్చన
కార్డును పంపగలము.

చిరునామా:— సుపీయరు వాచ్ కంపెనీ.
పోస్టుబాక్సు 167, మదరాస్.

MESMERISED TALISMAN.

సంజీవరత్న

దీనిప్రభావమత్యద్భుతము. త్వరపడును.

1 సంజీవరత్న రూ 1-కి-0-0 య మాత్రమే పోస్టలోపమా.

యారత్నయొక్క ప్రభావమునుగూర్చి ఆనేకులు మాకు
మంచి అభిప్రాయములకు పంపియున్నారు. వారిలో ముఖ్య
మయిన అభిప్రాయము. డాక్టరు ఎమ్. ఎన్. కాశ్మీ. ఏ. వి.
డి. గారి అభిప్రాయము.

"Ynor Sanjeevi is found to be of great use to me. Its
effect in my case is indeed magical. Now I am success-
ful in things in which I am very unfortunate and I am
recommending it to all my friends."

Yours faithfully,

(Sd) Dr. M. N. Sastri A., V. D.

Manager, N. R. S. Ayurvedic Dispensary,
Kamalapuram (Cadapa Dt.)

Apply at once to:—

P. Raghava Janardhana Rao,

Mesmerist, ONGOLE

పి. రాఘవజనార్దనరావు.

మెస్మరిస్టు, బంగళా.

కస్తూరి.

విషవ్యర్థములకు, కలరాకు, సందికి, బాలింతలోగములకు,
వాతములకు, చిక్కబిడ్డల జబ్బులకు పుష్టికి కస్తూరి యుపయోగ
మైన మందని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని కస్తూరి బంగారము
కన్న రేయిమనుటచేతను నవసర సమయములందు దొరకుట
చుస్తరము. మా దిశోయిందలి కస్తూరి, యందితర పదార్థము
తేలియును తేర్చబడెను. ఇంతవరకు మర్యాద నుండి కొనిన
వారల కీవిషయము తెలిసియున్నది. కొనిన వారొకసారి
చరిక్షించిన నిజము తెలియగలను. అట్లు చేయుటకులన కలిపి
కస్తూరిని గొని పొరపొర. తులం 1-కి రూ. 80-0-0.

ఆదిపచ్చికాన లేక జన్ను

తులం 1 కి రూ. 3-4-0

గోరోజనము

తులం 1 కి రూ. 5-8-0

దంతచూరము

డబ్బీ 1-కి 0-2-0. 12-కి రూ. 1-2-0

ఈ దంతచూర

ముతో పంపు తో

ముటవలన చిగురు

గట్టిపడును. చిగుళ్ళు

నుండి రక్తము ప్ర

వించకుండును. నో

టిదున్నధము లేక

యుండును. పండ్లు

ముత్యముల నలె

తెల్లగా నుండును.

అనేకులవల్ల ప్రతిరోజు వాడబడు చున్నది. సర్వ
సామాన్యముగ వాడుటకు దగియున్నది.

అమృతాంజనము డిపో, నెం. 109, ఫోర్డ్ బాంబాయి.
6-7 తంబు పెట్టిపిడి, మద్రాసు.

నల్లభీమ పాకశాస్త్రము.

ఇయ్యది డాక్టరు యిస్. టి. యస్. టి. గోపాలయ్య
గారిచే దేవనాగరి భాషనుండి తిరుమాచేయబడినది. 8 భాగ
ములు కలవు. 1 భాగమునందు అనేకవిధములైన అన్నములు,
ద్రాక్షాన్నములు, చేయిమ్రముగలవు. 2 భాగముందు ఊరగా
యలు పచ్చిపు కోకిలిలిలు ఎంకను భోజనమునకు కావలసిన
అనేకపాకములు గలవు. భాగమునందు పిండివంటలుచేయు
క్రమముగలదు. చేయిల కవిగో భాషమునకు కావలసిన యా
వర్తుగలదు. ప్రతియింటి నుండవలసినది.

240 పేజీలగ్రంథము. క్యాలికోలైందు ప్రతి 1-కి ధర
1-8-0; పోస్టు ఖర్చులుసహా 1-11-0. పకటియందు
చేయొక్కడినందు చెప్పిన ప్రస్తావనలకు పడలియొక్క
నినోద కథలు.

240 పేజీలు. మేలుకొనితములు, క్యాలికోలైందు
ప్రతి 1 కి ధర 1-4-0; పి. పి. ఖర్చుతో 1-8-0. రెండు ప్రతులు
పోస్టుఖర్చులతో 8-0-0. మాచిలాసము:—
మధురవాణి పుస్తకాలయము,
25, నమ్మాళ్వార్ వీధి, మద్రాసు.

శృంగార నైషధము.

దీనికి మూలము (నైషధం విశ్వకామధమ్ అను శ్రీహర్షుని సంస్కృత నైషధము. దీనికి కర్తవ్యా కవి
సామ్యభాషానుదారు శ్రీరాధండు. ఆనైషధమునకు నిది చక్కని తెనుగు. తెనుగు మాత్రమే కాదు; (మూలమునంద)
రసంబు పోషించియు, నలంకారంబు భూషించియు, 'నాచిత్త్యం చాదరించియు, ననాచిత్త్యంబు పరిహరించియు'
నన్నట్లు దాని కిది చొక్కపుమెలుగు. శ్రీ హర్షుని నైషధమునకు శ్రీరాధుని తెనుగు శృంగారముగలదే నిది. శృం
గార నైషధమయ్యెను. కవివక్రకర్త తిక్కణి కవిత్వామృతరసములను గలది, వెలసియున్న యీ కావ్యకర్తకుండరి
రసభావ పుష్టియు, అర్థచమత్కృతియు, వర్ణనా కైచిత్యములు అసద్విశిష్టములు. వ్రాతప్రతులను బరిశీలించి వెళ్ళు
దోషములు గవరించి మొక్కొక్క పద్యమునకును గద్యమునకును టీక, తాత్పర్యము, ఉదాహరణము, వ్యాకర
ణము, నిఘంటువు మొదలగా నందందు వలయునవి యెల్ల వ్రాయబడి యున్నవి. చేతి కిమిడికగానున్న చిన్నవైజు,
మేలికాళిములు సాగ నైన పటములు, మంచి కాలికొలైందు, దీని గలవు.

కం. అంకూరివినా యు. 3-8-0.

కలయవారలు:—

అ. పేక శేష్వర అన్డ్ కంపెనీ,

ఆనందా ముద్రాలయము, బ్రాడ్వే, మద్రాస్.

ఆయుర్వేదాశ్రమం
గ్రంథము.

ఆయుర్వేదాశ్రమం

సత్తమ
గుచ్ఛము.

అరణ్యులను బోధించు చికిత్సాగ్రంథము.

ఇది ఆయుర్వేదమునకు రీతిని ప్రతిపాదించుచున్నది. అందుచేతను సుపాయము లగు ఆయుర్వేదమునకు బోధనాసామగ్రియును, అందుచేతను వైద్యులకు, ఔషధ ములను వైద్యులకు, ఇందు బోధనములైన అరణ్యులు సామాన్యవైద్యుడు గూడ జేయుటకు తగినవి. ఇందు ఆయుర్వేద గ్రంథములందు జేర్చినవికంటె మూలముగాక యూనాని వైద్యమునకు సంబంధించిన మూలములు గూడ గ్రహించ బడి, ఆయుర్వేద వైద్యులతో వాని గుణములు వివరింపబడినవి.

ఆయుర్వేదమునకు వానికిని, తదితరులకు కేవలముభవముగల పల్లెటూరి వైద్యు లకును గూడ నిది మిగుల సుపయోక్తముగ నుండునని తలచి, యాంధ్రులకు సహ కారిగనుండునటుల దీనికి సరళముగ నొక వ్యాఖ్యను గూడ వ్రాసి ప్రచురించినాడను.

ఇందలి విషయముల ప్రాధాన్యతచూచిన పిదప దెలియగలదు.

వెల రూ. 2-0-0.

1. సాధనవిధానము.	రూ. 2-0-0	6. వర్ణికర్మము.	రూ. 0-4-0
2. వర్ణికర్మము.	" 1-0-0	7. ఆయుర్వేదచరిత్రము.	" 0-4-0
3. ఆయుర్వేదపరిభాష.	" 1-2-0	8. భేషజ. కల్పము	" 1-0-0
4. అగ్రవైద్యము.	" 0-4-0	9. చరకసంహిత.	ఇది అన్యునది 1915
5. కల్పసంహిత.	" 0-4-0	10. సుశ్రుత సంహిత.	వర్ణము మొదటి భాగ మన వెలువడును.

ప్రొఫెజర్ వేరుగా నియ్యవలయును.

ప్రాంతాధికారి:—
12, తంబుకొట్టి పేద, వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యు. ఏ.వి.యస్. ఏ.యం.వి
156, బ్రాడ్వే. 55, ఆచార్యుల పేద,
ఆయుర్వేదాశ్రమం - జి. టి. మదరాస్.

మాతాశ్వాత చందాదారులకు మాధనవిధానము తప్ప మిగత గ్రంథములన్నియు రూపాయికి నాలుగవాయి కట్టింపి లభింపబడును.

క్యాలండరు. 1915 క్యాలండరు.

* యుద్ధ విషయములను దెలుపుచు చిత్రముగ నుండును. *

కాగితముల ఇబ్బందివలన కొద్దివ్రతులుమాత్రమే ముద్రింపబడుచున్నవి.

అమృతాంబుం దిపోవారి మామూలములను మందులను గొనిన వారలకు వచితము.

ఇతరులకు వి. పి. సహా 1-8-0. 10-8 వి. పి. సహా 1-8-0.

వెంటనే దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయును.

అమృతాంబుంబునము

అన్ని నొప్పులకు సిద్ధాపదము. *

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-3 0-8-0 డబ్బు 1-3 రూ. 5-4-0

మోహినీ తైలం

5 తులముల నూనెగల
సీసా 1-3 0-12-0

5 పి. అమృతాంబుంబునము.

తామరతైలం

వెల డబ్బీ 1-3 0-6-0
డబ్బు 1-3 3-8-0

అన్ని చోట్ల విక్రయించబడును. ముగ: కేటాగు ఉచితముగ పంపబడును.

పండ్లపొడి

డబ్బీ 1-3 0-2-0
డబ్బు 1-3 1-2-0

అమృతాంబుంబునము

10, శ్రీరోడ్డు, హైద్రాబాద్, మదరాసు. 6-7 నెలలు పెట్టి 1, మదరాసు.

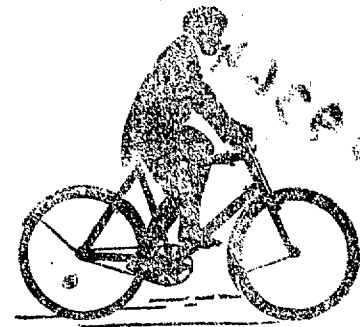
* అమృతాంబుంబునము ప్రాచ్యుడే మూలముల సంప్రదించి హిందూగోత్రముగల సత్తముచేయబడిన లోక ప్రఖ్యాతమైనది. ఇప్పుడు తయారగుచున్న క్రొత్తముగాను, పరిశ్రమతోగూడ దేశమునకు పంపబడు చామగోలో నుండి మెప్పును బొందిన దివ్యామృతము. చర్మముపై రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నొప్పులు సలుతము పోగలవు. ప్రతివారము నేలకునే వికరము.

బహు వేగముగాను సులభముగాను

పోవునటువంటి బలమైన డై.కె. 59 రూ.

పాయలనుండి అమృతమును. క్యాటలాగు

కావలసిన వారికి పంపబడును.

వాట్సన్ అండు కంపెనీ,

164, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

బుక్లనప్టము

గుణమీయనిచో

సాము తిరుగ నియబడును.

100 మాత్రలు గల సీసా రూ. 2-0-0.

పోస్టుఖర్చులు వగయిరా ప్రత్యేకము.

సమృద్ధమయిన మందులు యింకను కలవు.

కేటాగు ఉచితముగ పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో.,

(1-12-14)

ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

శ్రీమదాంధ్రబ్రహ్మంధ పురాణము.

[పద్య కావ్యము.]

వ్యాసముహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణము లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో ఏయేషమయ ముల నెట్టి పరిణామముల బొందిందో మనజ్ఞానసిథి మొదట నెట్లుండే? కల భేదములేకలిగి? భర్మము లెప్పుడెట్లు మాపు న్నో? ఆచారవ్యవహారము లెట్లుమాత్రో? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. పరశురామచరిత్రము, సగరచక్రవర్తి మొదలగువారి చరిత్రము లిందు జక్కగ వర్ణితములు. ఇక్కా పురాను. బుద్ధిబలముచే బ్రహ్మచారిగతులు ముందెట్లుండెనని యూహించి సీతపతిని విషయము లిందనేకములు వివరింపబడియున్నవి. గోప్పవారి గ్రంథమునై మంచియభిప్రాయము నిచ్చియున్నాడు. శైలిమిగుల సులభము. మంశికాగితములనై ముద్రింపబడినందు క్యాలికో తైండుచేయించబడియున్నది. 900 పుటలు వెల 4-0-0 అత్యు త్తమప్రతి 5-0-0 కర్పలు వేతే. వలయువారి చిరునామాకు వ్రాయవచ్చును.

(4-12-14.)

జనమంచి శేషాద్రిశర్మ,

తెలుగుపండితుడు, మ్యునిసిపల్ సెక్రటరీలు, కడప.

నూతన రోమసంహాని.

బేగం సాహి సోప్.

ఈనూతన రోమ సంహాని ఒకతూరి ఉపయోగించుట కలన జేసామందలి యే భాగమునయుండు రోమ మును చెడుపులేక శుభ్రము గాను యెటువంటి మచ్చలులేకయును బాధలేక యును నివర్తించును. చర్మముయొక్క స్వభావ మైన రంగును కాంతిని పోగొట్టక జేయు (సోప్) ఇది ఒకటి.

వెల 8 డబ్బీలు పెట్టు 18 రూ 1-0-0 వి. పి. ఖర్చు 4 ఆచార్యు 3 పెట్టెలు రూ. 2-10-0 పాపాలకు 0-6-0 వలయువారు: ఆర్. వి. పండిట్ అండు కంపెనీ వెల 6 డబ్బీలు పురాను.

బళ్లారి కృష్ణమాచార్య సభవారు

సాబుకొట్టారూ-రాయల్ థియేటర్ యందు

19 5 వ సం॥ జనవరి నెల

2 తేది శనివారము రాత్రి 9 గంటలకు

పాదుకా పట్టాభిషేకము.

3 తేది ఆదివారము సాయం కాలము 5 1/2 గంటలకు

సుభద్రా పరిణయము.

ప్రదర్శించబడును.

టిక్కెట్ల ధరలు:— పురుషులకు రు. 3, 2, 1; ఆ 12, 8.

స్త్రీలకు రు. 2, 1, ఆ 12, 8.

టి. రాఘవాచారి బి.సి. బి. ఎల్. థ. గోపాలాచారి

వైసు (వెసిడెంటు). వైసిడెంటు.

వాతావరణ స్థితి

1914 సం॥ డిసెంబరు నెల 31-వ తేది

క్షేత్రములు.	3 సం॥ 31 తేది, ఉదయ 5 గంటలకు వాయువీచలము అంగుళములు.	కడచిన 24 గంటల లో, వీడను ఉష్ణోగ్రత.		వర్ష పాతము.
		అత్యంత తక్కువ	అత్యంత ఎక్కువ	
గోపాలపురము	80.065	78.551.1	...	59.59 48.58
వాల్తేరు	30.079	30.252.7	...	82.48 85.18
కాకినాడ	80.050	78.261.2	...	29.95 37.85
బందరు	70.020	69.661.8	...	29.65 39.18
గంటాకు	...	50.59.5	...	25.92 ...
నెల్లూరు	30.044	81.154.2	...	82.75 88.14
మద్రాసు	81.019	85.167.8	...	55.87 47.97
కడపూరు	79.993	83.063.2	...	72.25 49.27
నాగపట్టణము	23.942	81.961.8	...	54.46 50.55
కొలంబూ	29.920	85.578.5	...	68.93 74.41
తిరునంతపురము	29.133	84.678.6	...	68.92 80.38
కొచ్చికోట	79.146	88.772.5	...	11.58 11.88
కొల్లికోట	23.553	85.871.9	...	121.14 115.88
మంగళూరు	29.953	88.670.1	...	147.57 126.86
బొంబాయి	30.038	88.868.8	...	81.54 71.74
హైదరాబాదు
అనంతపురము	...	85.058.4	...	18.70 20.20
బళ్లారి	80.048	81.260.8	...	19.58 19.60
కర్నూలు	80.083	83.787.0	...	26.08 26.87
కడప	87.081	85.861.8	...	25.87 81.04
తెలంగాణ	80.085	81.957.8	...	28.90 84.59
కొడైకొలలు	72.823	62.848.5	...	75.18 74.48
ఉత్తరమండలము	28.055	69.546.2	...	47.00 52.40
కొయంబూరు	30.032	85.267.1	...	15.71 20.66
నెల్లూరు	30.048	88.760.2	...	85.75 42.90
నెలమ	30.011	88.055.0	...	85.98 88.00
విశాఖపట్నం	30.005	89.168.5	...	30.00 81.18
పునకోట	30.004	84.468.0	...	88.97 81.28
మధుర	28.959	88.071.0	...	26.98 82.74
తిరునల్వేలి	49.48 28.71

పడమటి తీరమునను రాజధాని దక్షిణభాగమునను

వాయుభాగము మెల్లగా తగ్గిపోయినది. ఇతరచోట్ల కొంచెము హెచ్చుగగాని, లేదా స్థిరముగగాని ఉన్నది. వాయువ్యావసము వర్షము తురియటకు ముందు ఉండుననిగా ఉన్నది. గాడ్పూలు మామూలు స్థితికంటే కొంచెము బలముగనున్నవి. శీతోష్ణ స్థితియందు మార్పు అంతగాలేదు. చెన్నై తీరమున మామూలుకంటే రాత్రియందు వడిమి తక్కువగ నున్నది. వాయుమండలము అరిపోయినది. దక్షిణమునను, కొలంబూలోను మెల్లముగ దట్టముగ నున్నవి. క్రిందకోమటలో చిన్న వాన తురిగినది.

ఆర్. ఎల్. ఎల్. బోస్సు,

వాతావరణకాశ్రుజ్ఞుడు

బళ్లారి సరసవిద్యాసభవారు.

1914 వ సం॥ ౧౦ డిసెంబరు నెల

31 తేది గురువారం రాత్రి 9-30కి

చిత్రనళియనాటకము.

తాతాముత్రియప్పక విధిలో చెంగబజారు

బాల్జి టియట్రికలు హాలులో ప్రదర్శించెదరు.

టిక్కెట్ల ధరలు మామూలుప్రకారమేను.

రావుబహదర్ సి. హెచ్. గౌడు బి. మాధవరావు,

వైసిడెంటు. జనరల్ మేనేజరు.

క్రీస్తుమనులో జరగు మహాసభల

కార్యక్రమ సంగ్రహము.

1915-వ సంవత్సరము, జనవరి నెల

1-వ జనవరి శుక్రవారము.

విక్టోరియా మహారాజ్ఞీ ప్రతిష్ఠా ప్రకటన స్మర

రోజులము, ఐతెండ్ సీట్ డే. ప్రా. 7-30

చీఫాకులో క్రికెట్, ఎమ్. సి. సి. - ఎమ్.

యూ. సి. ప్రా. 11-0

తోటబిందు, గవర్న మెంటు హాలు. సా. 4-0

2-వ తేది శనివారము.

చెన్నై రాష్ట్రీయ సమాకార మహాసభ, పచ్చ

యప్పకళాశాల. ప్రా. 11-0

ఉపాధ్యక్షుల సభ, పచ్చయప్పకళాశాల అవ-2

కే ఫలిక్ ఇండియన్ ఆస్పీసియేషను, సాం

త్పరక సమావేశము. నెయిట్ కేలిక్స్

మూలు. ...

3-వ జనవరి యాదివారము.

మ్యూసింగ్ టున్స్ క్రికెట్, ఎమ్. సి. సి. -

మ్యూసింగ్ టున్స్. ప్రా. 11-0

10-వ జనవరి యాదివారము.

మ్యూసింగ్ టున్స్ క్రికెట్, ఎమ్. సి. సి. -

మ్యూసింగ్ టున్స్. ప్రా. 11-0

యావద్భారతాస్తిక మహాసభ

ఈమహాసభ ఈనెల 27 వ తేదిన మెమోరియలు హాలు నందు సమావేశ మయెను. దేశమంతటి నానాప్రాంతములనుండి ప్రముఖుల నేతలు దయచేసి యుండిరి. పురుషపుంగవులు మాత్రమేగాక, నారీరత్నములు ననేకు లాసభ నలంకరించిరి. సభాధిపత్యమును వహించుటకు నిర్దేశింపబడిన హేరంబచంద్ర మిత్రగారు నిర్దేశకాలమునకు సభాధిపత్యమునకు దయచేయు సరికి, ఆహ్వానంపూర్వములగు రంగరావుగారు, కార్యద మ్మమును, సభ్యులును మిత్రగారికి స్వాగతమొసగి గారవించి వేదికమీద నుచితాసము నలంకరింప జేసిరి. ఆహ్వానసంఘపు కార్యదర్శియగు హేమ చంద్రసర్కారుగారి ప్రార్థనలో నిమగ్నమౌతూ కార్యకమారంభింపబడినది. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు తొలుత స్వయంబుకొనుటచే నేకంబరత్న నాయుడు గారు మహాసభకు రాజాలంకారమునందున, ఆహ్వానము పొం దిన రంగరావుగారు సభాధ్యక్షునికి, ని యుక్తులకు నుస్సాగత మొసగు సందర్భమున ప్రసంగించినట్లే, ఈ అస్తిక సభాధ్యమము దక్షిణభారతములో నితరచోట్లకన్న నెక్కువగ ఆంధ్రదేశమున వ్యాప్తి గాంచుచున్నదనియు, అం దలకు రావుబహద్రకు వీరేశలింగంపంతులు, నేకంబరత్న నాయుడు గారులు చేసిన ఘనప్రయత్నములు కారణము లని యు నుడివిరి; ఈయంద్యమాభివృద్ధికి యోగ్యమియుండిన విప్లు ములను, అందునను సాధ్యముగ ఈరాజధాని పట్నముప్రాంతము లందలి విప్లుములను విశదపరచిరి. ఈమహాసభవారు వివాహమాడువారి సంతతికి వాగధ్యయిహక్కు విషయము యీ యంద్యమాభివృద్ధికి కొకయుబ్బందిగ నేర్పకెను. వివాహ, ఇష్ట దీయంద్యమును హేమగి వ్యాసించుచుండుట సంతోషము మని నుడివి, యీయంద్యవిషయమై సాటునకుటయం దొక చక్కని పద్ధతి నలంబించుట యుక్తమని నూచించిరి. పిమ్మట, మామూలు ఆచారమునబట్టి సభలో బహిరంగముగ నూచింపబడి బలపరచబడినపిమ్మట హేరంబచంద్రమిత్రగారు గ్రహసమును వహించిరి. వీరు, తమ ప్రారంభోపన్యాస సందర్భమున ఆరంభమునుండి నేటివరకు ఈ యంద్యముమొక్క చారిత్రమును తెలియజేసి, క్రిత్యమైన కేశవచంద్ర నేక, రాజారాం మోగానరాయ, అనంద

మోహనబోసు, మున్నగు ప్రముఖు లీయంద్యమాభివృద్ధికి చేసిన సహాయమును కొనియాడిరి. ఈయంద్యమును ఒక్కమరదినయమును మాత్రమేగాక, దేశమంతటి సాంఘిక, రాజ్యాంగ, ఆర్థికవిషయములను గూడ గమనించి, వాని యభివృద్ధిని గూర్చియు పాటునకు ఉద్దేశముతో నుపక్రమింపబడి పనిచేయుచుండుటకు వ్యక్తపరచిరి. సాంఘిక, రాజ్యాంగ విషయములందు మన మభివృద్ధికి నందు నుద్దేశముతో నుపక్రమింపబడిన యంద్యములను ఉన్నతాదర్శములు, వెనుకటిప్రవృత్తి సమాజ నాయకుల ఉన్నతాదర్శములే గాని, నేలుగానని నుడివి, సాంఘిక విషయమునకు సంబంధించిన వివిధ మ్యాకేజిల్లును బ్రహ్మసమాజమున ప్రముఖులగు సభ్యులలో నొక్కరగు గొల్ల బాబు భూపేంద్రసాధ వాసుగారు ప్రతిపాదించి యుండుట వైరుధ్యములకు నిదర్శనముగ నూచించిరి. ఈ (అస్తిక) సంఘము మరమునుమాత్రమే గమనించుచున్నదనియు, హీనస్థితి యందుండు కొట్లకొదిజనల యంద్యమును గమనించుట లేదనియు చెప్పబడుచున్నదిగాని, యాయభిప్రాయము లాధార రహితములైనవని చెప్పి, బ్రహ్మసమాజమువారు పాతకాలమున స్థాపించి, జనసామాన్యమునకు విద్య అలవడుట కేర్పాటుచేసి రనియు, యేమకాలమునను, మెటియెర కమకాలములలోన, ప్రజల జీవనముల కారధారములను కలిగించుచున్నారనియు, తెలియపలికి, యీసంఘాధ్యమము జయప్రదముగ నెరవేరుటకు తగిన సహాయ ప్రోత్సాహముల నొసగుటకు మహాజనులను ప్రార్థించిరి.

రెండవదినము.

తేది 28 సాయంకాలము మరల నా హాలునందే సభ గూడెను. అముందునాటికన్న నెక్కువమంది సభకు దయచేసి యుండిరి. ప్రార్థనలు జరిగినపిమ్మట, బ్రహ్మసమాజముయొక్క ఆదర్శములనుగురించి ప్రొఫెసరు వెలింకరుగారు ప్రసంగించిరి. ఈ ప్రసంగసందర్భమున, వెలింకరుగారు విధవావివాహము లాదిగాగల విషయములందు అనిబిసాంటు సర్ నారాయణ గజపతిచంద్రావర్మగారు గారులకు జరిగిన వివాదమును ప్రస్తావించి, వారికి గల అభిప్రాయభేదము గాఢమైనదిగాదనియు బయటికి భేదముగ కాన్పించుచున్నవిగాని, వారియభిప్రాయముల ఉద్దేశాధారము లొక్కటియేయనియు విశదపచిరి; మరలవిద్య ప్రజల నున్నతస్థితికి తెచ్చునది; నిత్యమునెటుగ వలయుననుటయు, ఆద్యంతములులేని ఈశ్వరు నెటుగవలయుననుటయు మతవిషయమున భారతీయుల ప్రయత్నముల ముఖ్యోద్దేశములనియు; బ్రహ్మసమాజ మిహ్మర్మమునకు తోడ్పడుచున్నదనియు నుడివిరి; ఈసమాజము స్వస్వసమర్థమును బోధించుచున్నదనియు, స్త్రీల నున్నతస్థితికి తెచ్చుటకు ప్రయత్నించుచున్నదనియు గూడ నుడివిరి. పిమ్మట, బ్రహ్మసమాజాదర్శములనుగుడించు సర్ చంద్రావర్మగారును ప్రసంగింప బూచిరి. కొంతప్రసంగము జరిగిన వెంటనే సభ కలిసెను.

మూడవదినము.

సభసూడగనే బెంగళీనారీమణులు గీతముపాడుటతో ఆనాటి సభా కార్యములు ప్రారంభమయెను. ఈగీతమునుగీసిన పిమ్మట, సభాధ్యక్షులు ప్రార్థనలు గావించిరి ఇండియాలో మతాదర్శములయభివృద్ధినిఁజేసి చీమచంద్రసర్కారుగారు ప్రసంగించిరి. వీరు బ్రహ్మమతమునకును, ఇతరమతములకును గల తారతమ్యమును విశదపరచి, బ్రహ్మమతము జాతియందర్శములకు ప్రతికూలమైనదికాదని వ్యక్తపరచిరి. ఆసంతరము సర్ చంద్రావర్మగారు ప్రసంగించిరి. వీరు వ్యభేదాది పురాతనవధులు హిందూసంఘమునకు కలిగించిన ప్రతికూలులను విశదపరచి కాశ్రయిన (సయన్య) మను మతమునకునుగల సంబంధమును ప్రతిపరచి బ్రహ్మరాధనయందలి వివిధపద్ధతులను విశదీకరించిరి; బ్రహ్మసమాజము జాతియొద్ధారకమున తుపచించుచున్నదని దృఢాంత సహితముగ వివరించిరి. పిమ్మట, అగ్రాసనాధిపతిగారు తమయభిప్రాయములను కొన్నింటిని ప్రతిపరచిరి.

చైత్ర ప్రార్థనలు

మహాసభ వైతరన నాలుగురోజులును సాయంసమయమున జరుగుచుండగా, ఉదయమున మొదటినాడు ఆనగా 27 వ తేదినాడు 7-30 కి అట్లాపిళ్ల వీధియందు బ్రహ్మసమాజమందిరమున చంద్రావర్మగారు ప్రార్థనలు సలిపిరి; 28 తేదిన జోన్నవీధి 39 వ నెం. భగవంతుల ప్రొఫెసరు వెలింకర్ గారు 1 గంటలకు ప్రార్థనలు గావించి, 8 గంటలకు సభ జరిగించిరి; 29 తేదిన జోన్నవీధి 39 వ నెం. బహుల్లో రెవరెండు బ్రెక్ గోపాలనియోగి గారు 7 గంటలకు ప్రార్థనలు సలిపి, 8 గంటలకు సభ జరిగించిరి; 30 తేదిన జోన్నవీధి 39 వ నెం. బహుల్లో క్రికెట్ పోల్ ముద్రిగారు 7 గంటలకు ప్రార్థనలు సలిపి, 8 గంటలకు సభ జరిగించిరి.

శ్రీయుత జి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యరు

వాచిత్రిపట ప్రకాశోత్సవము.

దాక్షిణ్యార్థ్యదేశ భక్తాగ్రణియగు జి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యరుగారి చిత్రపట ప్రకాశోత్సవము మహాజనసభామందిరమున నేడుదయము జరుపబడినది. దేశీయనాయకాగ్రణులగు లోకమాన్య సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు గ్రామనాథిపక్షము వహించిరి. ఈ చిత్రపటమునొసంగిన జి. రంగాచార్యుగారు ప్రారంభోపన్యాస మొనరించి యాచిత్రపటమును సభాపక్షమున స్వీకరింపవలయునని యభ్యర్థించిరి. సభాధ్యక్షులగు లోకమాన్య నవాబుసయ్యయ్య మహమ్మదుసాహెబు బహద్దూరుగారు సభాపక్షమున చిత్రపటమును గ్రహించుచు నచిత్రీకృతి సుబ్రహ్మణ్యయ్యరుగారి ముగణములను వివరించిరి. పిమ్మట లోకమాన్య సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు సభవారులను కొనరించిన గౌరవమునకు వందనముల నొసరించుచు గంభీరోపన్యాసము నొసంగిరి. మహావక్త్రుని సుప్రజ్ఞిగాంచిన బెనర్జీగారు లలితపదభూయిష్టమును యుక్తము తార్కార సమ్మిళితమును అనర్గళవాగ్ధారాసముపేతము గను మహాపన్యాసమున సభావారుల పరవశులం గావించిరి. పిమ్మట చిత్రపటము బహిరంగమొనర్చ బడినది. వందనపూర్వకాపన్యాసమును లోకమాన్య జి. యచ్. శర్మగారు గూడ జ్ఞాపకముగా నొసంగిరి.

జి. రంగాచార్యుగారి ప్రసంగము.

ఈసందర్భము జనవరి 29వ తేదీన మనము సుబ్రహ్మణ్యయ్యరుగారి పక్షిపూర్వకత్వమున జరిపితిమి. సంపూర్ణ స్వాగత్యగమున వచ్చుచుగారి కీడగుదాక్షిణ్య లాండోరులులని నేనుతలంపను. దక్షిణభారతీయలోని రాజకీయ చరితమున కంతటికినిగూడ వచ్చుచుగారే ప్రధానులని యుప్పుకాని తీరకలయును. అయ్యరుగారు రుపన్యాసవేదిక నధిరోపించి యొసంగిన యుపన్యాసముల కలనను హిందూస్వదేశ మిత్రవేత్తప్రతికా ముఖమున ప్రకటించిన వ్యాసములవలన నాంగ్లసామ్రాజ్యమందలి పౌరసత్వసమత్వస్వాతంత్ర్యములయందు దాక్షిణ్యుల కభిరుచి కలుగజేసిరి. గతజనవరి 29వ తేదీన ఏ. సి. పార్లమెంటునందుగారి రయ్యరుగారి చిత్రపటమొందెర కుడ్యముల నలంకరింపదగునని నూచించుటచే నేనదాని నొసంగ నంకించితిని. గోవిందప్పరాజుగారను చిత్రలేఖకు డీచిత్రమును చక్కగ వ్రాసియుండెను. నేను దీని నీమహాసభ కీమహామూల సత్తమున నొసంగు గౌరవమునకు పాత్రుడనైతిని.

సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారి యుపన్యాసము.

నవాబు సాహెబుగారు:— వాచిత్రిపటమున సభావారులారా! నేటి సమావేశముతో సంబంధమును పొందగలుగుట గొప్ప స్వాతంత్ర్యముగ నేను భావించుచున్నాను. ముప్రసిద్ధ ప్రతికా నిర్వాహకుడగు నీ మహానీయుని కి స్వయముగ నాధక్తి విన్నవించు సవకాశమును కలిగించినందునకు నేనీ సభవారి వందనము లాచరించెదను. నేను గూడ పత్రికానిర్వాహక వర్గమున చేరగలుగుట కుష్ణాగుచున్నాను. మానవులకు లభ్యమైన వృత్తులలో నతి గౌరవనీయుమైన వృత్తిని నేనవలంబించుచున్నాను. మాపుత్రి పరిపాలనముతో సంబంధించినది. మాకృత్యములు వ్యాపకాత్మకసంబంధములు. “నేనుసామర్థ్యములు కలిగించుట కనుమతింపబడినంత కాలమునుభావములెవరుచేసినను నేను లెక్కనేను”ని వెలకనొక గ్రంథకర్త వ్రాసియుండెను. అటులనేనాదేశీయులగు ప్రజాసంఘములయెదుటనుపన్యసించుటకు నేనునుమతింపబడునంత కాలమును దేశమును పరిపాలించు వారెవరైనను నేను లెక్కనేయనని పత్రికానిర్వాహకుడనదగును. మాకృత్య యభ్యర్థకము. ప్రజోపయోగవిషయములకు మేము సంరక్షకులము. ప్రజలసత్ప్రతిష్ఠల మాకాపుడలయంతుండును. సత్ప్రసన్నమనుకలించుటకును నశంపచేయుటకును మేముసమర్థులము. ఇదికేవలముసత్యము. ఈవిషయమునసభ్యులలో కొందరికనుమానము కలుగవచ్చుచుగాన నేనొకనిదర్శనమును నివరించుచున్నాను. ఒకస్థిధార మొనరించినపుడు దానినిసాధ్యకృత్యమున బలపరచుటయుక్తము. సాంఘికగౌరవముల కర్హుడగు నొకపురుషుడు కలకత్తా హైకోర్టుసంహిత యభియోగమున చిక్కుకొనెను. అతనిపేరు కొంతయగౌరవముతో స్మరింపబడ సాగెను. అవిషయమును విలేభి ప్రకటనముకొరకు మా బెంగారిప్రతికకు పంపగా నేనాపురుషునిపేరు ప్రకటించనంకికరింపకదానిని విడిచివేసిన విషయములను మాత్రమే ప్రకటించితిని. అతనిపేరు వెల్లడికాలేదు. అడచివేయబడినది. కాననీ

ప్రజలగౌరవాగౌరవములకు మేము రక్షకులమని నడిచియుంటిమి. ప్రజాసంఘములగు రాజకీయ విషయములను అత్యధికముగ దక్షిణాసియా స్థానమందు. జి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యరుగారు వ్యాపింపజేసియున్నారు. ప్రతిరోజు సంఘమువారు సర్చార్లను మెట్టాపుగానిని దర్శించినపుడు పత్రికా స్వాతంత్ర్యములను గూర్చి ఆహాబోధించి యుండెను. పన్నులు నమూనా చేయుటమీను కలపరములు కలుగకుండు చేయుటకు మాత్రమే మనమిచ్చు మందలిండు. పాశ్చాత్య దేశీయముగు జ్ఞానమును మనవరిత్యమును నాగరకతను గూడ నిచట నెలకొల్పి పశ్చిమదేశీయుల వ్రాత్యముల కనాదిగ నొసంగ బాధ్యులయి యున్న ఋణమునుండి వారిని విముక్తులను చేయుట మా విధియైయున్నది” అని మెట్టాపుగారు నడిచిరి. మరియొక గొప్ప ఆంగ్లో యండియను అధికారి యభిప్రాయమును గూడ గమనింపుడు” కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమున రిపను ప్రభువుగారు చాన్సలరుగా నుపన్యసించుచు” హిందూ దేశమునందు గూడ ప్రభుత్వమువారివైని వాస్తాప్రతికలు సరిగోధానిగోధానికారమును చెల్లించు కాలము వచ్చితిమను” అని నడిచిరి. రిపను ప్రభువుగారు బ్రాహ్మణులు కాకుండుటచే వారి ప్రవచనము సిద్ధింప లేదని నేననుకొనెదనను. అట్టిప్రవచనము మరికొంత కాలమునైన నీర్ధించునను నాకైన మనకవకాశ మగపడుటలేదు. మనకీ యనామకత్వ స్థితి మరికొంత కాలమువరకుగూడ నుండవచ్చునని నేననుటలో నా మనోనిశ్చయాభిప్రాయమును. కేవల సత్యమును, మాత్రమే నడిచినవాడ నగుచున్నాను. పత్రికాభావము వజ్రాయుధమువలె మన కోభాగముల నింకను తళతళ మెరయుచున్నది. ఇతరభావనలుగూడ మనలనందంగ ద్రోక్తుచున్నది.

ప్రభుత్వమువారి పరిపాలనను నెదుర్చుటయే ప్రధాన విధిగాగలవారిలో పత్రికా నిర్వాహకులుగూడ చేర్చబడి యున్నారు గాని అదిసంపూర్ణముగ సత్యముగాదు. ఎవరైనవలసిన యవసరములలోనే మేమెదుర్చుచుండుముగాని సహకారముకేవలములలో సహకారులగుటకు వెనుదీయము. వ్యతిరేక భావముతో కూడిన సహకారమే దేశీయ మహాజనసభకువలె మాకు గూడ స్మరణ చిహ్నమైయున్నది. ఎటుననేమి విమర్శము మా విధానము. ప్రజలకు విమర్శయు గిట్టును. దోషాన్వేషణ మన్వేషకులకు నన్వేషితులకును గూడ సంతాపకరముగ విషయము. అటుల విమర్శింపబడినవారు విమర్శించుటలో మా భావమేమో గురితింపజాలరు గాన పత్రికా నిర్వాహకుల కార్యములు పరిగణింప బడకున్నవని మేము తెలిసికొన గలుగుచున్నాము. ఇదివరకు కలకత్తాలో క్రైస్తోవాను పాలుగారి కోకొరికి మాత్రమే మేముజ్ఞాపక చిహ్నమును నెలకొల్పియుంటిమి. మరలనట్టి జ్ఞాపకచిహ్న గౌరవమును దేశీయులవలన జి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యరు గారు పడయగలిగిరి. దేశీయుల అనురాగ గౌరవములను బడయుటకు అయ్యరుగారు సర్వవిధముల వర్తులుగా నున్నారు. పాలుగారి మరణానంతరమున గాని మేమానునను గౌరవింప తలపెట్టిమి. మిరన్నో అయ్యరుగారు మిమధ్య నుండగనే ఆయననటుల గౌరవింప గలిగితిరి. అయ్యరుగారు పత్రికా నిర్వాహకుల నియు బహిరంగ గోపన్యాసకుల నియు ఆర్థిక కాస్త్ర విదుల నియు నవిన చెన్నరాష్ట్రీయ ప్రజాభిప్రాయ నిర్వాహకులనియును మిమ నడిచి యుంటిరి. చెన్నరాష్ట్రీయ ప్రజా రాజ్యాంగ జీవితమున కయ్యరుగారి యుత్సాహమే మూలకందము. హిందూప్రతిక నయ్యరుగారి నిరక్షదత్తిని నెలకొల్పియుండుటచే నయ్యరు నానాటి కిటు లభివృద్ధి నొందగలిగిరి. ఈ రాజభానిలో ప్రధాన రాజకీయ సంఘముకు మహాజనసభ కయ్యరుగారే ప్రయజనకులు. హిందూప్రతికా మహాజన సభకు కనుంగుసోదరియగు స్వదేశ మిత్రను పత్రిక అయ్యరుగారి కడగొట్టు పట్టియై యున్నది. నేనుగూడ నొక దేశభాషా పత్రికను నెలకొల్పి దలంచుచున్నాను. గౌరవభావమును గలిగియుండుట కకకరణమే యుత్తమ నిదర్శనము. కాననే నీ మహానీయునకు సమర్పింప గల నేన ఈ విధముగ దనరగలదు.

తెల్పి సంఘమువారి యెదుట సాత్త్వ మొసంగుట అయ్యరుగారు 1897 లో నిండ్లాండుదేశమున కేగియుండిరి. అప్పుడు నేనుగూడ నొక సహచరుడనై యుంటిని. ఆర్థిక విషయకానభవమునం దయ్యరుగారు రసమాన శేముషిని కనుపరచిరి. ఆనా డాసంఘమువారి నయ్యరుగారు తమయూపన్యాసములను సభావారుల నెల్లగు పరవశుల గావించగలిగిరి. అట్టి మహానీయు డిట్టి గౌరవమున కన్ని విధముల నర్హుడై యున్నాడు.

అయ్యరుగారు పత్రికానిర్వాహకుడను రాజ్యావిషయక ప్రబోధకుడను సంఘనిర్మాతయునుగూడ నై డటయేగాక గొప్ప సంఘసంస్కర్తగూడ నై యుండి నవాబుబహదూరుగారు క్లుప్తముగ నుపన్యసించి: దేశాక యిత్ర. లాయన సభికముగ గొనియాడునట్లు కనిపెట్టి యుండలేదు. సంస్కరణవిషయమున నాయనప్రశంసనే నెచటనునియుండలేదు. సాంఘిక రాజకీయవైతిక మత విషయము లుండొంటి కావశ్యకములని నేను విశ్వసించుచున్నాను. నామిత్రులగు నయ్యరుగారు స్వాచరణపూర్వక సంఘసంస్కర్తలగుట నెంతయు జ్ఞాపకనీయుము. ఇట్టి పనియే కోరదగినది మని యభిప్రాయములను మనము బోధింపదగునుగాని మన ప్రవర్తనము మనమతువుల కనుగుణముగ నుండవలయును. కాన వకలందరివిషయమును ముఖ్యముగ గమనింపవలెను.

ఈయత్నము ప్రారంభించుటలో మిరర్స్ కార్యము నకుగడంగితిరి. అయ్యరుగారు తమజీవితమునంతయును దేశసేవకే ధారపోసిరి. ఆరోగ్యమును బలమును కలిగియున్నప్పుడును వార్తకృత్యమునగుడ దేశసేవలనకలుగు నానందముకన్న సభికముగు నానందమును, దేశసేవకన్న సభికముగు విధినిగూడ నయ్యరుగారిరుగనే యెరుగరు.

లోహాశ్లాఘలములను, చిత్రపటములనుగూడ ననుకూలములగు స్మరణచిహ్నములే యగునుగాని సర్వశ్రేష్ఠముగు స్మరణచిహ్నము మాత్రమింకొకటికలదు. మిహ్మదయ సీమయనెడు పవిత్రాలయమున శామహనీయుల నానుమాలుల ప్రతిష్ఠించి నిత్యకృత్యములం దామహనీయుల ప్రవర్తనముల ననుసరించుటయే యుత్తమముగు స్మరణచిహ్న మగుచున్నది. అయ్యరుగారివలె దేశసేవాధురంధరులై చెన్నరాష్ట్రీయులు ప్రవర్తించగలుగుట కీమహానీయునిచిత్రపట ముత్సాహోద్దీపకమగు గాక. అప్పుడేమిరాయనకు చిరస్థాయి యగు జ్ఞాపకచిహ్నమును నెలకొల్పినవారగుదురు. అప్పుడే దినదినవిస్తృతముగు మిహ్మతీయ జీవనమునందాయన నామమును మిమ కార్యముగ నెలకొల్పగలుగుదురు. అట్టి యమరత్వమునే ఆయన పొందనర్హులు. అట్టి అమరత్వమునే ఆయనకు మిమ ఘటింపనర్హులు. తనదేశీయులకు సర్వపరిత్యాగముల నొనర్చిన మహానీయుడైతడయిన భావిప్రపంచమందలి వారందరును గ్రహించి:కాపరిత్రనమునునిరంతరమునుస్మరించునట్లు నెంచుట కర్హులగువారు మిరేయగుచున్నారు. దేశభక్తికార్యములకును దేశభక్తికార్యములయందు మిమ గల ఆమోదమునకును గూడ నీచిత్రపటము జ్ఞాపకచిహ్న మగుచున్నది. అనిమాత్రమే నడిచి ఈ చిత్రపటమును ప్రకాశపరచుటకు నేను మీయనుమతిని గోరుచున్నాను.

పిమ్మట బెనర్జీగారు సభావారులచే పరివేషితులై కరతాళ భవనలనందు చిత్రపటమును బహిరంగ మొనరించిరి. అయ్యరుగారి యానందకేయందలి యాకృతి నీచిత్రపట మన్ని విధముల ననుకరించు చున్నదని యెల్లరునామొందిరి.

అభ్యర్థనకు వందనములతో సభముగిసినది.

29-వ దేశీయ మహాజనసభ.

తీర్మానములు.

రి-వ తీర్మానము.

రావుబహద్దరు ఆర్. యచ్. షహోల్-గారిట్లుతీర్మామన ప్రకటించిరి.

(i) ఆయుధవిద్యాభ్యాసము.

నైనిక కాఖయందలి నెద్దయంద్యోగములను భారతీయులకుగూడ నంజుబాటుగ నొనర్చుటయును భారతీయవైస్యమునందుద్యోగముల నొనర్చుటకు భారతీయులు కాయుధవిద్యాభ్యాసము నొసంగు నట్టి సాం గ్రామిక పాతకాలలను కళాకాలలను దేశమం దేర్పరుచుట యును చాల వాతవ్యకమనియును సభిజ్ఞతయనియు న్యాయమనియును మహాజనసభవారు ప్రభుత్వమువారికి నొక్క విన్నవించుచున్నారు.

(ii) స్వచ్ఛంద నైనిక విషయము.

సామ్రాజ్యమందలి ఇతర ప్రదేశములలోని పౌరులలో భారతీయులగుడ సమాన పౌర సత్వము కలదని నిరూపించుటకును భారతీయులు నిర్దష్టముగ నుచ్చాదయ పూర్వకముగ ను ద్భూమిం త పరచిన ప్రభుభక్తికి ఫలితముగను గానచక్రవర్తిగారి వరమునను సామ్రాజ్య పక్షమునను ఆయుధము బూనుటకు అన్నితరగతులవారును స్థితిగతులవారును మాపించిన దృఢ

మహానామ సంవత్సరమునందు జరిగినది. దేశమునందు
సాంఘికమత వివక్షతలతో పునరుద్ధరణ సామాజిక పరి
వైకల్యము కలదు. పరిగణించబడగోరుట కర్తవ్యము. ప్రస్తుతము
దేశము స్వచ్ఛమైనది. స్వీకారపద్ధతిని సవరించుటకు, విస్త
రింపజేయుటకు, ఆకర్షకత కలదు. మహానామ సంవత్సరము ప్రభు
త్వము వారికి నొక్క విన్నవించుచున్నాడు.

ఈ తీర్మానమును ప్రతిపాదించుచు
వీరిమధ్యము మహానామ సంవత్సరమునందు చరిత్రపరమమున
యందుననియు, ప్రభుత్వమువారి విషయమున తగినంత శ్రద్ధను
చూపించియుండకుండుట దురదృష్టమనియు, ప్రస్తుత సంగ్రా
మమునందు నీవిషయము మరింతముఖ్యమైనదగుచున్నదనియును
కష్టముప్రభువు పరిపాలనమున కొంతయంత కలిగింపబడినను, ఇటీ
వల మరల సేమియును జరుపబడలేదనియును, 1913-వ సంవత్స
రపు ప్రభుత్వకాసన మారణమునకు తేబడియుండలేదనియును,
దేశము ప్రతినిధులగు మహానామ సంవత్సరమును సుదీర్ఘము
బంగారా ప్రతినిధులగు జే. చాదరిగారి విషయమును బలపరచిరి.
చెన్నై పట్టణ ప్రతినిధులగు ఇ. డబ్ల్యూ. సేనాతిరాజుగారును
కే. వేంకటరెడ్డిగారును దీనిని సహజముగా వీరి. ఏ. సి. సార్థసార్థి
నాయకుగారుగూడ బలపరచియున్నట్లు నీవిషయము మహానా
మ సంవత్సరమునామోదించబడినది.

7-వ తీర్మానము.

ఆయుధకాసన సంస్కరణము. సంయుక్తరాష్ట్ర ప్రతి
నిధులగు ఏ. సి. సేనాతిరాజుగారును ప్రతిపాదించిరి.
ప్రస్తుత ముఖ్య జరుపబడెను రీతివలన నాయుధకాసనము
(1878-వ సంవత్సరపు 11-వ కాసనము) వలన సంప్రాప్త
మగుచున్న యింపులను తొలగించుటకును అందువలన నీ
దేశపు ప్రజలకు కలుగుచున్న యావమానమును నివారించుట
కును ఆయుధములను కలిగియుండుటను భరించుటను గురిం
చిన నిబంధనలు ఈ దేశములకును హిందూదేశమున వనించు
నట్టియు దేశమును చూడవచ్చినట్టియు నెల్లవారికిని గూడ
సమానముగా వర్తించునట్లు సవరింపబడవలెననియును, అందుల
కొనుగబడు లైసెన్సులు ఎల్లకాలమున కొక్కసారియే
యొగకబడవలెననియును, ఆ లైసెన్సులు ఏవరగజాల
నొనుగబడవలె ఆ వరగజాలయందలిను చెల్లవలెననియును
అలై సెన్సు డివీజియోగము చేయబడవలెననియును ప్రవేశపెట్టవలెననియును,
రద్దుచేయబడవలెననియును, 6 నెలల కొకసారిగాని సంవ
త్సరమున కొకసారిగాని లై సెన్సుపొందవలెననియును నిబంధన
తొలగింపబడవలెననియును, మహానామ సంవత్సరపు ప్రతినిధులు
పడుచున్నారు.

ఈ తీర్మానమును ప్రతిపాదించుచు భారతీయుల
కివిషయమున సమాన కరములగు నిబంధనల నేర్పరుచుట
శాస్త్రముగాదనియును జోయరు యాధ్యము ముగిసిన పిమ్మట
జోయరులాయధములను పట్టుకొనవలెనని కానింప బడలేదని
యును భారతీయులకు మాత్ర మట్టి కాసనమేల విధింపబడవల
యుననియును ఈ నిబంధనలను తొలగించుట యావశ్యకమని
యును ఆయన నుడిచిరి. చెన్నై రాష్ట్ర ప్రతినిధులగు ఏ. సి. పి.
రామస్వామయ్యగారు దీనిని బలపరచిరి. : ట్లనుగారును
రాబర్డు ప్రభువుగారును నుడిచిన యుద్ధాధికార భాగ్య
ములను స్మరించుచు నాయన యీ తీర్మానమును బలపరచిరి.
వంగరాష్ట్ర ప్రతినిధులగు బాబూ క్రమదాసు రాయగారు
గూడ దీనిని బలపరచిరి. చెన్నై రాష్ట్ర ప్రతిని
ధులగు ఎన్. సోమసుందరంపిళ్ళగారు దీనిని బలపరచుచు
ద్రవిడభాషలో నుపన్యసించిరి. ఆ తీర్మాన మందరిచే నామో
దించబడినది.

అధ్యక్షుని ప్రకటనలు.

ఎనిమిదవ తీర్మానమును ప్రతిపాదించుటకు ముందర
క్షు లిట్లు నుడిచిరి. ఈ కాలంలో నొక మిత్రహానిందు నొకం
గుట కావ్యసంఘమునా రెస్టాటులను చేయుచున్నాడు.
కాన ప్రతినిధులగు ప్రేక్షకులగు వచ్చి యీ సభాకాల
నలంకరించునట్లు శ్రీ పురుషులందరుగూడ నావిందునకు
విచ్చేయవలెనని మిమ్ముల నాహ్వాన మొనర్చుటకు ఆహ్వాన
సంఘాధ్యక్షులు నన్ను కోరిరి.

చెన్నై పురిలో యాధ్యక్షులగారిచే చందాలు స్వీకరింప
బడుచున్న విగాన నీవిషయము ప్రతినిధులను ప్రేక్షకులను తమ
సంతోషమున దానిని చందానొకసంగదగునని నూచింపబడినది. కాన
నందరునొకసంగదగునని కోరెదను.

బుధవారము నాడుదయము 7-30 గంటలకు మధ్య
పాననీయమునా సభ కలెక్టరు పురమందిరమున జరుగు
నని మీ కరిగించుటకు కోరబడినది.

8-వ తీర్మానము.

ఈ తీర్మానము ఆనినెంటుమ్యుగారివలన ప్రతిపాదించ
బడినది. విదేశములకు భారతీయులు పోవుటనుగూర్చి సమ
స్థలను సానుభూతితో శ్రీ రాజప్రతినిధిగారు చేబూని
నిందులకు శ్రీవారియెడల భారతీయులకు గల సంభ్రాన్త్య కృత
జ్ఞతను ఈసభవారు శ్రీవారికి విన్నవించుచున్నారు. శ్రీవారు
నూచించినరీతిని పరస్పర సహాయభావముతో ప్రవర్తించుటను
గూర్చి కార్యానుకూలసమర్థమును భారతీయులదరపాత్రమును
సగున ట్లవిషయము ముందవలెనని ప్రభుత్వమువారికి హిందూ
దేశముపట్ల నెట్టి స్వాతంత్ర్యముగలదో తక్కిన యధినిదేశము
ముల పట్లగూడ నట్టి స్వాతంత్ర్యమే యుండవలయునని భార
తీయులుగారుచున్నారు. యీసభవారికిద్వంద్వవిశ్వాసముకలదు.
ఆనినెంటుమ్యుగారి తీర్మానమును ప్రతిపాదించుచు గంభీరప
న్యాసము నొసంగిరి. పరస్పరము కులభావమున హిందూ
దేశములను విదేశములెట్లా భరించుచున్నారో విదేశముల
నట్లాభరించకలెను. భారతీయులను ఆస్ట్రేలియావారు తమదేశ
మునకు రానియనిచో ఆస్ట్రేలియాదేశపు సభకులను హిందూ
దేశమునకు భారతీయులు రానియగుదరు. లోకమాన్యగారి
గారుగూడ నిట్టియభిప్రాయమునే యొసంగియున్నారు. భార
తీయు లాత్మగౌరవాభిలాషులైయున్నారు. వారి నెల్లకాలము
నుయ్యెలలోని పసిపాపలకలె విదేశములు చూడ దగదు.
విదేశములొకడు హిందూ దేశమున ప్రభుత్వోన్యోగిగా
నియమింపబడినపుడు హిందూదేశముగూడ నావిదేశమున
నట్టి స్వతంత్ర్యోన్యోగమునే బడయదగును. అని యామె నుడిచి
సభాసభల నుత్సాహమునమున నొక లాడించిరి. చెన్న
రాష్ట్ర ప్రతినిధి గౌరవ వీయులగు ఏ. కే. క
వ పిళ్ళగారి తీర్మానమును బలపరచిరి. అలా
హవారు ప్రతినిధియగు హృదయా నాథకుమ్మరి
గారుగూడ నీ తీర్మానమును బలపరచిరి. దక్షిణాఫ్రికా దక్షిణ
కనడా ఆస్ట్రేలియాదేశములందలి భారతీయుల స్థితిగతులయన
చక్కగ నిరూపించిరి. దక్షిణకనడాలో 4500 మంది భారతీ
యులుగలరు. వీరు 225 నేల విలువగల ఆస్తివలన నుపాదించి
యున్నారు. వీరు 1995 మొదలుకొని యీ దేశమునకు పోయి
నవారుగా నుండిరి. 1912-వ సంవత్సరమున నా ప్రభుత్వము
వారు విధించిన కఠిన నిబంధనల వలన నిరంతరము వారెం
దగో అచటికి పోవుచుండినను భారతీయులు మాత్రముపోవుట
లేదు. అని ఆయన యావన్యసించిరి. పిమ్మట నీ తీర్మానము
మోదించబడినది. నేడు గన్నురుగారి మందిరమున జరుగు
విందునకు వీరిలో మొక్కుమంది పోవలసి యుండుటచే
కొన్ని గంటలకే సభ చాలించ బడినది.

తృతీయ దినపత్రము.

30-12-1914.

నేడు మరల మహానామ సంవత్సరము 11-30 గంటలకు
సమావేశమైనది. నేడు నేటికే చెన్నై ప్రేక్షకులలో చెన్నై పురి
ప్రధానకైర్లసమధాధిపతి (లాన్డ లిఫ్టు) గారును నైటు
పాడు దొరసానిగారును జే. డబ్ల్యూ. మేడ్జింగారును
దొరసానిగారును సర్. హార్లెన్ బ్రౌన్ గారును సర్. దామో
దరు విరట్టానుధాకర్ గారునుగూడ నుండిరి.

వందేమాతరగీతము పాడబడినది. మహానామ సంవత్సరము
దేశముగర్వములేనందున రాసంకెలకు జంతువుల తల్లివాత్ర
పంపిరి. ఆవిషయమును అధ్యక్షులు తెలియపరచిరి.

పరిశ్రమ సంరక్షణకు సంబంధించి నిన్న నిలువయుండిన
తీర్మానమును గా. కె. ఆర్. వి. కృష్ణరావుగారు ప్రతిపాదించిరి
బహుకాలముగా నీసభవారు ఇట్టిసంరక్షణ యవసరమగుటను
తెలియజేయుచు నేయున్నారు. ఇంగ్లండ్ ఇట్టిసంరక్షణ నిచ్చు
చున్నది. 1909-వ సంవత్సరమున నాయుధకరము ప్రారంభ
మయ్యెను. కమిషనర్ గారు. వారికి ఆరుసంవత్సరములలో 60
లక్షలపానుల గ్రాంటులనిచ్చి 149000 పానులను 1911
నండియెను. గృహపరిశ్రమలపానులను మున్నగునవి
యన్నియును ప్రోత్సహింప మొదలిడినారు. చక్కెర,
బొగాకు మొదలగు పరిశ్రమలకు సహాయములను చూపిరి.
ప్రశామికముగా మిన్నయెయును ఇంగ్లండులోనే యంత
సహాయముగా వలసియుండిన నీదేశమున నెంత యవసరము?
1904 లో పరిశ్రామికకాఖ ప్రారంభించినది మొదలు దాని
చరిత్రను కృష్ణరావుగారు తమవార తెలియపరచిరి. ఈ రాజ
ధానిలో మొదట ప్రభుత్వమువారు ప్రజల యావశ్యకములకు
పోటీరాదని తలంచుట మిక్కిలి ప్రాథమిక కావసరముగల
రింపబడినది.

పరిశ్రమల ప్రారంభించిరి. క్రొమ్మ, అల్యూమినియములు విజయము
లయ్యెను. 1911 లో ఇండియా కార్వనర్వీగారి యుత్సాహ
అధ్యక్షులయ్యుటనుకొని ఆదిత్యులయ్యచేదేశములను ప్రభుత్వ
ముఖపరిశ్రమలకు సాహాయ్యము చేయక యనియభిప్రాయకాలేదయ్యెను
నిచ్చుటననియే కావలసియున్నదనియు చెప్పిరి గ్రాంటులను బహు
మానముల నిచ్చుటేగాక గొప్పపరిశ్రమలను ప్రారంభించి అందు
తో పరిశ్రామిక సాంకేతిక కళాకాలం నెలకొల్పి జనుల
ను పరిశ్రమలకు నిర్దము చేయవలయుననిరి. ఇతర దేశములవారు
మహావిద్యార్థులకు తగిన పరిశ్రామిక విద్యను నేర్పించుటలేదని
నియు, అట్టి నేర్పుటకై నకు నిచ్చుట ప్రభుత్వమువారు పరిశ్రమను
సంరక్షింప వలసియుండుననియు చెప్పిరి.

పూనా ప్రతినిధులను పో. ఫెసరు కలెగారు బలపరచుచు
ఈ యాధిక పరిశ్రామిక విషయమున మనము అభిప్రాయములము
కున్న మనసహజము వ్యక్తముయి యుండును. గాజకాయవిష
యములకును ఆర్థిక పరిశ్రామిక విషయములకును మిక్కిలి
ఎక్కువ సంబంధమున్నది. దినదినమున నాసంబంధ మెక్కువ
యగుచున్నది. ప్రత్యేక పరిశ్రామిక విషయములు ఆ పరిశ్రా
మిక సహజములకు సంబంధించినవనుటకు సందేహములేదు.
కాని, దీని మూలములను విషయములు మాత్రము మనకు
చర్చనీయములు. ప్రభుత్వమువారిని సంరక్షణ ఏల యడగ
వలెనని కొందరుగూడుచున్నారు. ఈ ప్రశ్న కార్యము ప్రత్యేక
పరిశ్రమల విషయముల ప్రభుత్వములు జోక్యము కలుగజేసి
కొనరాదను నభిప్రాయము. ఆ మిరికా, జపానలే దీనికి ప్రత్యు
త్తరము. ప్రజలు ప్రయత్నము చేయలేదనుట రెండవవాదము.
మన దేశమున ప్రజలు కావలసినంత ప్రయ
త్నించి నారు. నచ్చ పడినారు. కృష్ణరావు
గారు చెప్పినట్లు ఇంగ్లండ్ సంతక్షణకు దీనినా
నేటి మహాయుద్ధముతోగూడ చేరినవలయును ప్రజలను క్షి
తులను జేయుట ప్రభుత్వముల పనియైయున్నది. అన్ని ప్రభు
త్వములను చేయుచున్నది.

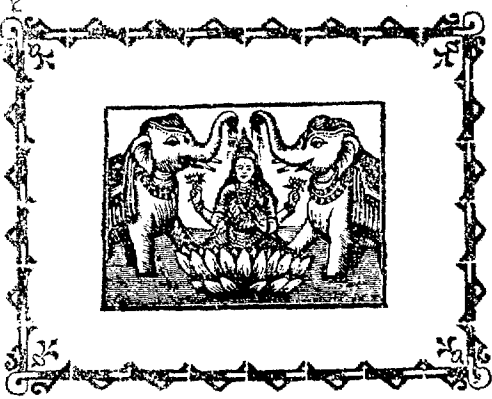
వంగదేశపు ప్రతినిధులగు జోగీంద్ర చంద్ర చక్రవర్తి
గారు:- 'స్వదేశ' మనప్రయత్నములలో బలవంతముననేయు
యందున, ప్రభుత్వమువారు విరోధముతోగాకున్న నిర్ణయతో
జానుటచేత చెడిపోవలసినదెను. బ్యాంకులు, కంపెనీలు
ప్రాంగుభవయ్యెను. సర్కారుద్యోగములు జడియుచున్నందున
విఫలములయ్యెను. కొంతకాలముకు పిదప నిజమగుస్వదేశ
దుష్టస్వదేశమును భేదముపాటించబడుచు వచ్చెను. తప్పలకు
ప్రతికారమోయ న్నుట్లు యుద్ధము ప్రారంభమయ్యెను.
మనకే కాక మన ప్రభుత్వము వారికి కూడ
నవీన జీవితము ప్రారంభమయ్యెను. మన ప్రభుత్వమువారు
తమ తప్పునెరిగిగొనినారు. నేడు కార్మిక ప్రభువుగారు
పూర్వము అనవసరముగా నిందాపరమైన స్వదేశ చేసినపనియే
చేయుచున్నారు. ఈసంవత్సరము మనము స్వదేశకరమును
దిగ్విజితముగ నుత్సాహముతో స్వీకరించు చున్నాము.
వైకము తోడగుగాక.

బొంబాయి ప్రతినిధులగు జి. కె. దేవధారుగారు మన
పరిశ్రమ విషయమున యుద్ధము ననుసరించి గాని ఇప్పటి సంద
ర్భముల ననుసరించిగాని నేను చర్చింపదలచి యుండలేదు.
మనకు పరిశ్రామిక స్వాతంత్ర్యము కావలయును. పరదేశ
పరిశ్రమల బలపుచే మనదేశపరిశ్రమలు చెడినవి. కట్టివ్యయ
సాయ మాత్రాధారమునుండి మనదేశమును విముక్తముచేయ
దలచినను సంరక్షణ యవసరము.

ఎస్. కె. నాయుడుగారుగూడ నీ తీర్మానమును బల
పరచిరి. పిమ్మట నందరిచే నామోదించబడినది.

మన హక్కు.

సురేంద్రానాథ టెన్జీగారు క్రొత్త సంవత్సరమునకు తగి
నట్లుగా ప్రభుత్వమువారు హైందవ స్వాతంత్ర్యమునకు హైం
దవ గౌరవమునకునై మహారాణి విక్టోరియాగారి మహాప్రకట
నను 1912-వ సంవత్సరపు డిసెంబరు 22 అనుసరించి స్వపరి
పాలన నియంత్రణలనెనదని తీర్మానమును మిక్కిలి యుత్సా
హముతోను యుక్తి యుక్తముగాను నుపపాదించిరి. డిసె
ంబరు 22 అనునది మహానామ సంవత్సరమున బలపరచిరి. దీనినిగూర్చి
తరువాత ఆనినెంటుమ్యుగారు పర్యవసించిరి. తీర్మాన మంగీక
రింపబడినది.

ఆంధ్ర పత్రిక

1914 వ సం॥ డిసెంబరు నెల 31 వ తేది

గురువారము.

హెచ్చరిక.

మన మూడుదినముల ముచ్చటయే మోచక్కగనే జరిగిపోయినది. ఉపన్యాసములు వేదికలపైనుండి ప్రతిధ్వనించి వత్రికలు నిండినవి. ఉత్సాహయులేముగా జనులు గుంపులుగాడి విని నారు. చదివినారు. కొన్ని యుపన్యాసము లిప్పుటికిని మన మాస్సులలో నున్నను సనేకములు స్మరణ పథమునుండి వదలిపోయియున్నవి. ఇంకను కొందరు ప్రేక్షకులును నుపన్యాసకులును స్వంత పనులకయి కొందరును క్రిస్టమసు తమాషాల సవలోచించుటకు కొందరును నిచ్చుటనున్నను వచ్చినవారినిభూలలోను, ప్రేక్షకులలోను, నెక్కువ సంఖ్యాకులు వెకలిపోయినారు. వెకలిపోయినారు. ఇంతటితో నింతకాలమువలెనే దేశీయమహాసభయొక్క పని తీరదనుకొనవలయునా? ఇంకను నాచని కలదనుకొనవలయునా? యనుటయే ముఖ్యముగా ప్రశ్న. మూడుదినములు నిరంతరము ఒక్క ధారగా కురిసిన యుపన్యాస ప్రవాహమును నచ్చుటనె అట్టిదనె విమర్శించుకొన గలిగిన వారున్నారా? యనుట సందేహస్పదము. అట్టివారు ముందుకొనిన వారు బహుస్వల్ప సంఖ్యాకులు. కావున మనము ప్రస్తుతమాలోచింపవలసిన విషయము : ఈయహాసభకు పూర్వము స్థితిగతులెట్లుండెను? అట్టిగతు లిప్పు డేమాత్రము మారి ననె, మారగలవు? నిజమగుపని యెంత జరిగినది? ముందున కావచ్చి నిర్వహించుటెట్లు? అనునదయున్నది. మూడుదినముల సభలలో వెలువడిన ముఖ్యాభిప్రాయము లెట్టివి? వాని ఫల మేమిగా నుండగలను? అని విచరించుటయు పై తెల్పిన విషయమునకు సంబంధించినదియే. ఈరీతిగా నిర్ణయించుకొని యాలోచించితిమేని మనకు విమర్శ న్నాముగ మొదటలోచువిషయము మనసభకు గవర్నరుగారి రాక. కాని లాభములను గురించి మే మిదివరకే వ్రాసితిమి. ఉదార ప్రభువులగు వారు వచ్చుటచేతను సానుభూతి కనుపరచుట చేతను మహాసభలకు లాభమున్నదనుటకు సందేహములేదు. దీరాకకు నానందించుటయందును సప్తములేదు. కాని మననాయకులు మాత్ర మొక్కటి తప్పక జ్ఞాపకముంచుకొన వలసియున్నారు. మన దేశీయమహాసభ దేశహితైకము. దేశ హితమునకు నవసరమయి సంతవరకే ప్రభుత్వాధికారులకు నంకితము. సభోద్దేశ్యములలోనొక్కటి ఇప్పుటి ప్రభుత్వములోని లోపములనుచూపి, ఇప్పుటి శాసనములోని లోపములనుజూపి వానిని సంస్కరింపించుట యగుటచేతను మనకు సహజముగా హక్కుచే స్థాపితమయిన స్వపరిపాలనా పద్ధతి యాదర్శమగుటచేతను దేశీయ మహాసభకును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకును వ్యతిరేక భావము లేకున్నను ఇప్పుటిపద్ధతికిని తాత్కాలి కాధికారు

లకును మనుష్యస్వభావము మనుష్య స్వభావముగా నున్నంతవఱకును కొంతకు కొంతయైన వ్యతిరేక భావముండక తప్పదు. ఉదార హృదయులును బుద్ధిమంతులును అట్టివ్యతిరేకములను విశేషముగా పాటించరు. తుచ్చు లెక్కువగా పాటించురు. కాని రెండు తెరంగుల వారికిని విరోధ భావము మాత్రములేవద్దు. మన దేశీయమహాసభాపద్ధతా వస్థయందును నిప్పుటి సానుభూతివంటి సానుభూతి యుదారప్రభువులు చూపినారు. కాని యది యెంతోకాలము నిలువలేదు. క్రమముగా సానుభూతి పోయియనుమానముకూడ జనియించినది. ఇప్పుటి మహాసంగ్రామ సమయమునందు మనము కనుబరచిన భక్తి విశ్వాసములచే నికముందట్టి యనుమానము దోపక పోవచ్చునుగాని వ్యతిరేక భావము మాత్రము మన యాదర్శము పూర్ణఫలమందువరకును నుండకపోదు. అందుచేత మననాయకు లీ విషయమును చక్కగా గుర్తెరింగి ప్రవర్తించ వలయును. ప్రభుత్వాధి కారులకు వారివారి కుచితముగు మర్యాద చూపవచ్చును వారివారి సానుభూతికి తగినరీతిని వందనము లొనర్పవచ్చును. కాని, మనము దేశహిత కార్యము లొనర్చుటలో వారిని తృప్తి జెందింప వలయునని మాత్రము భ్రమపడిన యెడల దేశ ద్రోహులముకాక మానము. ఈ విషయమును మా నాయకులు మరువకుండుట ప్రస్తుత కాలమునకు నవసరము. రాజభక్తికి నీజ్ఞానము అడ్డము రాక పోవుటయేగాక సహకారికూడ నగును. అధికారులే ప్రభుత్వ మనుకొని వారికి భక్తియే రాజభక్తి యనుకొని వారి సహజ దుర్బలత్వము చేతగాని వారిసాన పరిస్థితులచేతగాని వారిదుష్ట స్వభావముచేతగాని కలుగు నెద్దములను ప్రభుత్వముపై పెట్టుచు భయముచే బయటికిజెప్పుక లోపలలోపల కు ముఱచు అసంతృప్తిని పెంచుటకన్న నిర్భయముగా నిస్సంశయముగా నిష్కల్మషముగా సభికారులకు రుచ్య మయినను, అరుచ్య మయినను, వారికి తృప్తికరమైనను, కంటగింపైనను, లోపములను జూపి కార్యములకు బూని రాజభక్తిని నచలితముగ గనుపరచుటయే శ్రేయస్కరము. ఈ భావమును బాగుగా గమనించి మా నాయకులు దేశీయమహాసభా ధర్మము, ప్రభుత్వము వారిని గౌరవించుటయు, ప్రభుత్వాధి కారుల పద్ధతులను కార్యములను దేశహితములయిన నామోదించుటయు, లేకున్న ఖండించి న్యాయమును హక్కుగా నడుగుటయు, నను విషయమును జ్ఞాపకముంచుకొని దేశీయ మహాసభకు తండ్రినా దగు హక్కుముగారి దృష్టాంతమునుగొని ప్రభుత్వాధికారుల పట్ల మెలంగుదురుగాక. ముందు రానుండు దేశీయమహాసభల డేమమునకు నేటినుండియే మరల ప్రయత్నించుట యవసరమగుటచేతను, మననాయకులలో కొందర కప్పుడే కొన్ని విశేషాభిప్రాయము లంకురించినట్లు తెలియవచ్చియుండుటచేతను, నీ హెచ్చరిక యవసరమయినది.

మైసూరు ప్రభుత్వమువారు తమరాష్ట్రములో సంపన్నులసంఖ్య సభివృద్ధిచేయుటకు నన్నిప్రయత్నము లయినను జేయుచున్నారు. ఇటీవల చేసిన క్రొత్తప్రయత్న మొకటి ప్రశంసార్హమున్నది. 50 ఎకరములు మొదలు 200 ఎకరముల వరకును నొక్కచోటన గల భూమిని తమదేశ వాస్తవ్యులకునిచ్చి గొప్ప గొప్ప మిరాసిదారుల నుద్భవింపజేయుటకు మైసూరు మహారాజుగా రుద్ద్యక్తులైనారు. ఇట్టిచ్చుట భూములకు మొదటి యెదుసంవత్సరములు పన్నులేదు, ఆరు, ఏడు, ఎనిమిది,

తొమ్మిదవ సంవత్సరములలో బేడ, పాతిక, అర్ధముపాతికవంతు పన్నుకట్టబడును. దరఖాస్తుదారుడు తన దరఖాస్తులోనే భూమిపై నెంతమూలధనము పెట్టుటయు, క్రొత్తవైరులనుగాని క్రొత్తపద్ధతులనుగాని యుపక్రమింప సిద్ధపడి యుండుటయు పశువులను పెంచుట, నెన్నజున్న సిద్ధపరచుట ఇత్యాది పరిశ్రమల నెలకొల్ప నెంచియుండుటయు తెలుపవలెనట. ఈనిబంధనల ననుసరించి ప్రభుత్వమువారి క్రొత్తయేర్పాటు నెంత దూరదృష్టితో చేయుచున్నారనుట మాచమవరులు గ్రహింపగలరు. దరఖాస్తుదారుడు తలపెట్టిన కార్యమునకు నెక్కువగ ద్రవ్యము మూలధనముగా కావలసివచ్చునని భూమిని నుచితముగానే ఇయ్యదలచినారట. తక్కిన ఖండములకు నేదో కొంత వెల ప్రభుత్వమువారే నిర్ణయింతురట. ఇది యవసరముగా శక్తిలేని యాశపోతులు దరఖాస్తు పెట్టుకుండుట కేర్పడినదని నమ్మవలసియున్నది.

చనినపెద్దెంబరు నెలలో నీ రాజధానియందలి జనన మరణముల లెక్కలు ప్రచురింపబడినవి ఆ నెలయందు దీరాజధానిలో 116789 జననములును, 86114 మరణములు నేర్పడినవి. పుట్టినవారిలో 59621 మంది మగపిల్లలు, 57162 మంది ఆడ పిల్లలు. గిట్టినవారిలో 48864 మంది పురుషులు, 42750 మంది స్త్రీలు. మైన చూపిన మరణముల సంఖ్యలో 8328 మరణములకు కలరాయును, 16103 మహుచికయును, 1638 ప్లేగును, 26897కి జ్వరములును, కారణములు, ప్లేగు ఒక్కటి రిప్ప తక్కిన కారణములవలన కలిగిన మరణముల సంఖ్యలు నిరుటి నెద్దెంబరునందు దా యా కారణముల వలన కలిగినమరణముల సంఖ్యలకన్న నెక్కువగనే యున్నది. కలరాతో నితరయిష్టి జ్వరాలకన్న నెక్కువవరకు చావులు కడపజిల్లాలో సంభవించెను. పిమ్మట మదరాసు, కర్నూలు, బళ్లారి వరుసగవచ్చెను. ఈన్యూద్దనివారణమునకై పనిచేయుటకు నియోగింపబడిన సంఘములు మూడు గోదావరి, కృష్ణా, కర్నూలు జిల్లాలలో పనిచేయుచుండినవి. ఈసంఘములలో నొకటి పనిచేయుచుండిన కర్నూలుజిల్లాలోగూడ నీన్యూద్దనివలని మరణము లెక్కువగనుండుటచే, నీసంఘముల సమూహసంపూర్ణముగ ఫలవంతములగుట కెట్టిసంస్కరణము లావశ్యకములో అధికారులు ఆలోచించుటఅత్యవశ్యకమని తలచెదము. మహుచిక ముఱవబట్టారి, అనంతపురముజిల్లాలలో నెక్కువవంతు మరణము లేర్పడెను. ప్లేగువలని చావులు బళ్లారి ఆదిగాగల జిల్లాలలో విశేషముగ గలిగెను. బళ్లారిలో ప్లేగు ఎక్కువయనుటగుప్రసిద్ధము. చనిన అగస్త్య నెలలో రాజధానికంఠకునీన్యూద్దనివలన 46 గురుచూత్రమే వచ్చిరి. మరుసటి నెలలోనె అసంఖ్య 158 కి హుచ్చుట విచారకరము. ఈప్లేగు ప్రజలను భయపెట్టుటకు ప్రారంభించి సంతర్సరముల కొలది యాయెను. దొరతనమువారు దీని నణచుట కేదెనియో ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు గాని, ఈబాధ ప్రజల కింకను మానినదిగాదు. జ్వరములవలన కలిగిన మరణములసంఖ్యకు విశాఖజిల్లాముగ్రహానము వహించుచున్నది. ఇదిమామూలేయని స్వానిటరికమివవరు గారి రిపోర్టు చూచించుచున్నది. జ్వరములవలన చావు లెక్కువగ సంభవించుట ఆజిల్లామహమూలేయని చెప్పగలుగునంతటికితి కలుగునంతకాలము అట్టిస్థితికిగలకారణమును పరిశీలించి యాస్థితి మార్పుటకు తగిన ప్రయత్నములను చేయక రాగు కలిగినను శంకకు కాస్త్రజ్ఞులు చోటిచ్చియుండుట చింతనీయము. విచారకరములగు నీట్టిశుందర్శములు, స్వప్నావస్థలగు మాడ్కి త్వరలో మేఘకలలుగుట కధికారులు తమయావచ్చుకీని వినియోగించి ప్రయత్నింతురుగాక! రాజధానిలోని మునిసిపలు సగరములనుమాత్రము పరికించునెడల, ప్రస్తావనమాసమన 8888 జననములును, 9204 మరణములును కలిగినవనియేర్పడుచున్నది. వైకరిన వ్యాధులవలన నీసగరము లందుగూడ నెక్కువగ మరణములు సంభవించినవి. ఆయా జిల్లా యధికారులు, దొరతనమువారు, ఇత్యాది ప్రముఖులతో పాటు ఈ సగరపాలక సంఘములవారుగూడ ప్రజల ఆరోగ్య విషయమై యమందాపక్తితో పనిచేయ బూనుకొని నిజముగాంచుట సర్వవిధముల సాధ్యతము.

విరోధా మహా సంగ్రామము.

ఇంగ్లాండు

ఆంగ్ల సైన్య సభ్యులు.

గాయమునడి కడపదారు.

లండను డిసెంబరు 29:—ఈ హాచ్. యాక్. డబ్లియూ. షిమ్ము. ఈ హాచ్. యాక్. కార్తరైటు. ఈ లె. పి. జి. డబ్లియూ. వెలి. ఈ హాచ్. గిమియడ్. మేజర్ హాచ్. డబ్లియూ. కెనెన్. ఈ లె. పి. వి. గాలియన్. ఈ ఆర్. లింబి లె. డి. సి. మెకెంజీ. ఈ పి. జి. రోజు. ఈ లె. పి. సోమర్వెల్లి. ఈ ఇస్కెయ్యన్. ఈ లె. డబ్లియూ. కెయిలర్. ఈ టీసు. కెప్టెన్. ఎన్. థామస్. మేజర్ పి. హాచ్. లెఫ్టెనెంట్లు టి. సి. హార్వర్త్. ఓ. మాల్ట్రీ. లె. లె. యాక్. జోర్జ్. జి. పిడింగ్. లె. సి. యాక్. గార్డెన్. ఈ జి. డబ్లియూ. హెన్రీ. లె. జి. సి. ఓల్డ్. ఈ జి. డబ్లియూ. హెన్రీ.

గాయమునడి కడపదారు.

ఈ ఆర్. ఎన్. మన్. ఈ జి. మాన్సెల్.

కడపదారు.

ఈ హాచ్. డి. కార్తరైటు.

గాయమునడి కడపదారు తిరిగి ట్రిబ్యునల్ ప్రకటించబడినారు.

ఈ సర్. యాక్. హాచ్. వాల్కర్.

చివరిగా ట్రిబ్యునల్ ప్రకటించబడిన ద్రువపడినారు.

లెఫ్టెనెంట్ జి. వోబర్న్

ట్రైబ్యునల్ ప్రకటించబడినారు.

కెప్టెన్ యాక్. సి. రోజు.

ట్రైబ్యునల్ ప్రకటించబడిన ద్రువపడినారు.

ఈ కల్వర్త్. ఈ లె. ఇ. పి. వాల్కర్.

ప్రాప్త జైలియము దేశములనుండి వచ్చిన 87 క పట్టికల ఓకరించబడిన సైన్య సభ్యులు. చివరియైనారు.

ఈ డబ్లియూ. హాచ్. హాచ్. ఈ యా. పి. ఆర్. డెల్లెన్.

ఈ ఎం. రండల్. ఈ డి. ఇంగ్లీయా. ఈ పి. ఎం. గ్రాహం. గాయమునడి కడపదారు

మేజర్. పి. డి. స్ట్రాంగ్. ఈ పి. డబ్లియూ. ఇ. డెకర్ మన్. మేజర్ పి. టి. సెంటెల్. ఈ సి. జె. డెల్లెన్. ఈ ఆర్. డబ్లియూ. డబ్లియూ. గ్రెయ్. మేజర్. డబ్లియూ. డబ్లియూ. వాన్ సోమర్వెల్లి. ఈ పి. ఎం. బ్రాన్. మేజర్. డి. యా. రికోలే. లె. సెవిరింగ్. మేజర్. జి. రూక్.

కడపదారు.

ఈ సి. వి. హంటు. లె. హాచ్. జి. మర్. మిస్సెస్. ఈ ఆర్. సి. టి. పి. ఎం. పి. లి.

లండను డిసెంబరు 30:—మధ్య పరకాలలో అవ తుల కాళిలో పనిచేసినట్లయి, హిందూదేశపు సైన్యములో చేరి ట్రిబ్యునల్ బాన్ డౌటు గారును, లెఫ్టెనెంట్ జనరల్ ఆర్థుల్ ఉంటెల్, కెప్టెన్ హాచ్. ఆస్కియన్, కెప్టెన్ సి. హాచ్. బాల్బు. కెప్టెన్ హాచ్. లెఫ్టెనెంట్ గార్డెన్ యుద్ధ ములో చనిపోయారు. లెఫ్టెనెంట్ జి. సి. ఓల్డ్ గారు డెబ్బలెని కొంతకాలము జీవించి చనిపోయిరి.

ఎమెను కెప్టెను ఇంగ్లాండునకు తీసికొనిపోవుట.

లండను డిసెంబరు 30:—ఎండెన్ కెప్టెను ఇంగ్లాండునకు తీసికొనిపోయి నిర్బంధము దంచిరి. అధికారిక రహస్యముగ నుంచబడెను.

బాట్లనున్నవారు.

తిరిగి తేలుట.

లండను డిసెంబరు 29:— డిలరేపున కనరల్ సీమా సారంభమున ఒడ్డునట్టి బాట్లనున్నవారు తిరిగి తేలినది. కాని తుపానులో దీనిని తాగుకొని వచ్చుచున్న స్టీమరు యొక్క పక్కములెగి పూర్వము ఒడ్డునట్టి స్థానముకంటె యనుకూల మైన స్థానమున ఒడ్డు పట్టినది.

ఆంగ్ల దేశపు సాంఘికవాదులు.

లండను డిసెంబరు 30:—ఆంగ్ల దేశపు సాంఘికవాదుల కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు ఆస్క్విత్తు గారికి తెలియజే

సిరి:—జెలియమున కేసునందు లక్షల కొలది ప్రజలు అన్నము లేక మరల మరల వ్రేలుచున్నారు. వారియవస్థ నానాటికీ దుర్భరమగుచున్నది. కావున ఎవ్వరైనా వ్రేలుచు, జెలియము ప్రజకు భోజనపదార్థముల నొసగునట్లు మెలిమండలి వారు జర్మనులను బలవంత పెట్టవలయును. జర్మనులందులకు తిరస్కరించినవో మెలిమండలి వారు తటస్థదేశములవారికి తెలియ చేయవచ్చును.

తుపానున స్టీమరులకు అపాయము.

లండను డిసెంబరు 30:—సోమవారమునాడు గుడ్విన్ స్టీమరు తుపానులో అవ్వశ్యమైపోయినది. హాలండు సముద్ర తీరమున స్విట్జర్లండుదేశపు ఇర్లాండు స్టీమరు పసిలిపోయి 14 గురు చనిపోయిరి.

ప్రాప్త

పరాసు ప్రకటనము.

పారిసు డిసెంబరు 30:—నేడేమియును ముఖ్యమము జరిగియుండలేదు. కొన్ని సభి కారులు ప్రకటించిరి.

లండను డిసెంబరు 29:—క్యాబ్లె నుకడము. కడ చి న రాత్రి పరాసు అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—తీవ్ర ముగ తుపానుకొట్టుటవలన దాదాపుగ సేనాముఖమునందంత టను నేమిచేయుటకు వీలులేకపోయినది. కాని ఆగ్లానులో మేము కొంత ముందుకుపోతిమి.

మధ్యాహ్నపు ప్రకటన.

నేడే మధ్యాహ్న మిట్లు ప్రకటించబడినది:—జెలియములో మా సైనికులు జర్మనులను తరిమి సెంటుబాస్టియన్ గ్రామమునపట్టుకొని స్థిరపడిరి. లీసు మొదలు పోమరకకునున్న మా స్థానములను జర్మనులు ఫిరంగులు వెట్టి తీవ్రముగ కొట్టిరి. రాయికి వాయవ్య భాగముననున్న మండలములో కొంతముగన్నునది. ఆగ్లానులో డెల్లెన్-డి-లా-గ్రావీ, బోయ గు-స్టో ను డి. బోయను-కారటీ-షె-షె, ప్రాంతములందు మేము కొంత ముందుకు పోతిమి. మ్యాజునది యున్నత ప్రాంతములందు మేము జర్మనులను పడగా, తిరిగి వారు మామీద పడిరి, కాని జెనకకు నెట్టి జేయవడి. ఎఫ్రిహంటుకు పశ్చిమున జర్మనులు మామీద పడగా తిరిగి మూడుసార్లు మేము వారి తో తలపడి వారి కండకములను పట్టుకొంటిమి. ఆల్ఫ్రెసు మి గున భాగములో స్థిరపాను మేము పట్టుకొని జర్మనులతో తీవ్రముగ యుద్ధము చేయుచున్నాము. చాట్లూ గ్రామమునకు వా యుద్ధ భాగముననున్న పాడుపడిన ప్రాంతమునకు కూడ మేము పట్టుకొంటిమి.

లండను డిసెంబరు 30:—క్యాబ్లె ప్రకటన ప్రాంతము లందు పరాసు సైన్యము కొంతముందుకు పోగలిగినది. ఉత్తర ఆల్ఫ్రెసు, ప్రాంతములందు సైన్యములు చేర్చబడుచున్నది.

మునిగిపోయిన సబుమెరైన్.

తేలనెట్టుట.

రోము డిసెంబరు 30:—పోలా యన నావచే వరాను వారి ట్యాంకులను సముమెరైన్ ముంచివేయబడినది. ఇదియప్పుడు తేల నెట్టబడినది. దీనిలో ఆరుకడములు కడపడినవి.

డిసెంబరు 30 తేదీ జరిగిన యుద్ధము.

లండను డిసెంబరు 30:—బాలోన పట్టణమునకు తూర్పు భాగము 50 మైళ్ల దూరములో థెన్సునోయ్ జెర్మనికొనిపోయిన పాడుపడిన గ్రామములను సమీపమున అగ్నేయ సేనాపంక్తి యున్నది. ఆంగ్ల, పరాసు, జర్మను సైనికులు ఫిరంగులు (షెల్లింగ్) ఈ గ్రామములమీద గండ్లుపెడును. ఇక్కడి ఆంగ్లేయ సేనాపంక్తిని ఫేదించుటకై డిసెంబరు 20 తేదీని చాలమంది జర్మను సైనికులు ప్రయత్నించిరి. గ్రామమున కెదురుగ కండకములలో భారతీయ సైనికు లుండిరి. కొన్ని కొన్ని స్థలములలో జర్మను సైనికుల కండకములను, వీర కండకములను 50 గజముల దూరమైననులేక. చాలమంది జర్మను సైనికులు ప్రాంతకాల ముననే, తమకండకముల నుండి సన్నీలతో బయటకువచ్చి భారతీయ సైనికులతో తలపడిరి. భారతీయ సైనికులు జంతు గొంతులేక గంటలకొలది పోరాడిరి. కాని, ప్రవాహమువలె మీద పడుచున్న జర్మను సైనికులను నిరోధించు లేక

పోయిరి. దానిమీద కొందరు ఆంగ్లేయ సైనికులును, గుట్టుముల నుండి దిగియున్న భారతీయ ఆర్మీక భటులును, రెండు పటాలముల ఫ్రెంచి సైనికులును సేనలు విడిచి సహాయము చేయుటకుగాను వచ్చిరి. కాంబులతోను, ముఖ్యముగా యుద్ధము జరిగినది. తుపాకుల యుద్ధము జరుగ నేలేదు. తరువాత, మెలిమండలి వారు జర్మనులను తరిమి ప్రాంతకాలమున గివెట్టి గ్రామమును స్వాధీనపరచుకొనిరి.

ప్రాప్తములో జరిగిన యుద్ధము.

లండను డిసెంబరు 30:—ఇటీవల పరాసు సైనికులు ముఖ్యముగ రిమ్ముకును, ఆర్కోకుకును మధ్య ముందుకుపోయిరి. సాం టిరీలోని ఆయిసు ప్రాంతమునగలిగిన లాభము సైనికోపయోగమునబట్టి చూడగా అతిముఖ్యమైయున్నది. లిహాన్సుకుచుట్టును తీవ్రముగ పోరాటము జరిగినది. గ్యూనెనోయను సాం టిరీ యొద్ద దారుణముగ పోరాటము జరిగి రణరంగమున జర్మనులు చనిపోయినవారిని, డెబ్బలెనినవారిని రివేలమందిన వదలి వెళ్లి పోయిన తరువాత జర్మను లెక్కడ తలపడుట కారంభించిరి. ఇదివరకు తీవ్రముగ ఫిరంగులు వెట్టి గొట్టిన తరువాత, సేనుట్టి ప్రారంభమయినది. జర్మను లిట్లు అగ్ని వర్షము కురిపించుచుండగా ఫ్రెంచి వారు కానలయిన సైనికులులు వేయటకు మాంకనిరి. కొంతసేపటికి ఫ్రెంచి వారి ఫిరంగులనుండి గుండ్లుపడటయే కాదు దీనినంతయు చూచి జర్మనులు లిహాన్సు తమ కశనమైపోయిన దనుకొని ఛార్లెసునుండి కోడ్లూమియగ సేనలతో బయలుదేరిరి. కాని జెనక దాగిపోయినను పరాసు కాల్యము సన్నీలతో మీద పడిరి. బాగ్రత్తో దాచివెట్టిన ఫిరంగులనుండి అగ్నివర్షము కురియ నారంభించెను. దానిమీద జర్మనులు వెల్లొచ్చెదరుగ పోపోయిరి. ఆయినను జర్మను లింకను పట్టణమును ముట్టకొనుటకై యత్నించుచునే యున్నారు.

రుష్యా

యుద్ధము, మధ్యపాన నిషేధము.

సెట్రోగ్రాడు డిసెంబరు 30:—మొదటి తరగతి క్లబ్బులలోను మితావర గృహములలోనుగూడ బీరును మరి ఎట్టి వస్తువునుగూడ విక్రయింపరాదని రష్యను అధికారులు ప్రకటించిరి.

రష్యను యుద్ధ సౌకలో సారాయి నొసగనందున నావికులు తిరుగుబాటుచేయుట.

బొంబాయి డిసెంబరు 30:—బొంబాయి సాకాత్రము నునందున్న మెట్సోనును రష్యను యుద్ధ సౌకలోని నావికులలో 17 గురు స్టీమరులతో తిరుగుబాటుచేసినందున వారిని బొంబాయి చెరసాలలోనుంచిరి. బాగయోహోని వారికి మధ్య మొరం గుట మాననందున చారా ప్రావరకములై గతకరివారమునాడు వాకా ప్రధానోద్యోగియుండు గది తలుపులు పగ్గుల గొట్టి వాల్ల వయు దోష్ట గి నం ము ని ప్పం చి యతనిని బాధించుటకు ప్రయత్నించుచిరి. ఈ విషయమును కెప్టెన్ పోలీసువారి కెరిగంప పోలీసువా రానాదితలను ఆరెస్టుచేసి యశ్వేషణము ముగియవరకును 15 దినములు వరకును చెరసాలలోనుండు నట్లాజ్ఞాపించిరి.

పోలండు యుద్ధము.

రుష్యను అధికారుల ప్రకటన.

సెట్రోగ్రాడు డిసెంబరు 30:—రుష్యను అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—పోలండులో జర్మనులను రష్యనువారికిని జరుగుచున్న పోరాటములో రష్యావారికి కొద్ది కొద్దిగ జయముకలుగుచున్నది. జర్మనుల ఫిరంగులు కొన్ని పట్టుకొనబడినవి. ఆస్ట్రీయా సైనికులను ఓడించి రుష్యవారు గొప్పజయముగాంచిరి. రష్యను సైనికులు, నిదానదిన బాటి, కొటలకలె రక్షింపబడుచున్న రెండు గ్రామములను, ముట్టడించి 40 మంది యుద్ధ్యగులను, 1700 మంది సైనికులను పట్టుకొనిరి. డిసెంబరు మొదటిపక్షములో రుష్యనులయొక్క యభివృద్ధి బాగుగనే జరిగినది. 50 వలమంది ఆస్ట్రీయనులను పట్టుకొనిరి.

రుష్యను అధికారుల ప్రకటన.

లండను డిసెంబరు 30:—నేడు రష్యను అధికారు లిట్లు ప్రకటించిరి:—రిమ్ములనకి దిగువభాగమునకు పిలిట్టాకును మధ్య 20 క తేదీని యోవో అంత ముఖ్యముగాని పోరాటములు మాత్రము జరిగినవి. బాగ్రానదియొక్క కుడిభాగమున గ్రామ సమీపమున జర్మనులు తాము ప్రవృత్తి కొనిన కండకములను వదలివెట్టి ఎదురుభాగమునకు వెళ్లిరి.

రావకా నదిమీది మా పెద్ద పెద్ద ఫిరంగులు శత్రువుల పెద్ద పెద్ద ఫిరంగులదళములపై జయప్రదముగ గుండ్లను వేసినవి. జర్మనులు మమ్మును, మేము జర్మనులను ఒండొరుల మట్ట దిండుకొంటిమి. జర్మను లంతయున్నామతో మట్టదించి నట్లు లేదు. నుమిన్ గ్రామమునకు సమీపమున నున్న మా కందకములన్న భాగమును జర్మనులు పట్టుకొనిరి. కాని బిరిగి వారిమీద మేముపడి వెనుకకు తరిమితిమి. ఈ సందర్భ మున ఒక ఫిరంగిని, కొందరు వైనికలను ఖయదీలగున పట్టు కొంటిమి. మధ్యకొంగున పిలిట్టా. విన్నులా యెగువభాగ ముల మధ్య ఫిరంగుల యుద్ధము మాత్రము జరిగినది. ఇన్స్ లోడ్డుకు దక్షిణభాగమున నున్న జర్మనులకోట బురుజు లను మట్టదించి, రెండు ప్రక్కలను మేము ముందుకు పోయి తిమి. మేముమాడు ఫిరంగులను పట్టుకొంటిమి. మన వైనికలు నిదానది దిగువభాగమును దాటి, కట్టలవలె రక్షించుచున్న స్టాకోకోరిజను, సినిస్టావిసుగ్రామములను మట్టదించి 40 మంది ఉద్యోగులను, 1700 మంది ఆస్త్రియను పోల్లరులను, మాడు ఫిరంగులను పట్టుకొనిరి. విశేషము బురుదగన్న ను, గతపి యాపశ్చిమభాగమున, మేము ముందుకుపోయి, ప్రామికు— నాగ్లొను, కెలిస్కా నేనామఖనునుండి శత్రువులను వెనుకకు నెట్టితిమి. మేముచాల ఫిరంగులను, 50 వలమంది ఆస్త్రియను వైనికలను పట్టుకొంటిమి.

పోలండు దండయాత్ర

వెట్రోగ్రాదు డిసెంబరు 30:—పోలండులో జర్మనులు రెండవసారి సాగించుచున్న దండయాత్రలో వారికి విశేష సఫలతలు కలుగుచున్నది. రుష్యున సేనలను భేదించుటకు చేసిన వ్యర్థ ప్రయత్ని మలలో జర్మను సేనలోకి వ భాగము సప్త మైనది.

అమెరికా.

జస్టిసుశాలలమీద ఆంగ్లేయుల దాడినిగూర్చి

అమెరికాదేశపు పత్రికల అభిప్రాయములు.

లండను డిసెంబరు 29:—కట్న హతను దాడినిగూర్చి న్యాయాధ్యక్షులు పత్రిక ఇటు వ్రాయుచున్నది. ఈ త్ర దళముద్రమమీదుగా నురక్షితముగ జర్మను సముద్రతీరమును దాటి దేశమధ్యమునకే జస్టిసుశాలలపై దాడిచేయుట మహా నానాకార్యమన జెల్లును. జర్మనులు హోర్టికూలుమున్నగు గ్రామములపై ఫిరంగులు గాల్చుట ఈదాడి ముందు చంద్ర కాంతి యెడుట కరదీపికాకాంతి యగుచున్నది. మరియు జర్మనుల దాడియందు నిరాయుధులగు ప్రజలకుగూడ నన వసరముగ గలిగిన యపాయ మీదాడియందు కనబడకుండుట మరలత క్షామము.

ఆంగ్లేయవైమానికులు.

అమెరికావారు మెచ్చుకొనుట.

న్యాయాధ్యక్షు డిసెంబరు 30:—వైస్సె సీయను అమెరి కావూసరుమీది యుద్ధోగము యిక్కడకువచ్చిరి. విరోధా లోని వైమానికులలో ఆంగ్లేయులు చాల సమర్థులని వీరు తెలియజేయుచున్నారు. ప్రత్యేకముగ చూచిన కరాకువా రొక్కరే నిపుణులుగనున్నారు. కాని వైమానికదళములవిష యము నడువలసినవచ్చినప్పుడు ఆంగ్లేయులకు అధికత్యక్త నొసగ వలయును.

ఈజిప్టు

ఈజిప్టులోని భారతీయ సైనికులు.

కెయోర్ డిసెంబరు 30:—పోర్టు సెయిదు, ఇస్మేలియా లయందు భారతీయ సైనికులను ఘనభవహించిన ఆగాఖాను గారు తినికేసేసిరి.

ఇటలీ

వలోనాలో ఇటలీయును సైనికులు

రోము డిసెంబరు 30:—వెర్నాగ్లిరిపటాల మొకటి నేడు వలోనాలో దిగినది. అడ్మిరలును రాయబారియు స్థాని కాధికారులను వీరికి స్వాగతమిచ్చి తీసికొని పోయిరి. ఇటలీ దేశపు పతాకమును ఆల్బేరియా పతాకమును ధరించిన వారు ముందునకు పటాలము పట్టణములో నడుచి పోయినది. వీరినిజూచి ప్రజలుసంతోషముతో కేకలువేసిరి. కనినాకు కొంతవైస్యమును, అల్బోవకోంతయును పంపబడినది. ఈరెండు ప్రదేశములను కలలోనాకు సమీపముననున్నది. కొంతమంది వలోనాపట్టణములో నుందురు.

టర్కీ.

టర్కీ రుష్యాలయుద్ధము

కాక్సును ప్రాంతముల సైనికములు

వెట్రోగ్రాదు డిసెంబరు 30:—రుష్యును అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు:—కాక్సును ప్రాంతములలోని రుష్యును సైనిక కార్యాలయము వాట్లు తెలియజేయుచున్నా రు:—మేము శత్రువులమీద పడి యుద్ధము చేయుచున్నాము. సార్యాకమ్యవద్దగర శత్రు సేనలతో మేము జయప్రదముగ యుద్ధముచేయుచుంటిమి. సోకోమరు, భోరాసాను వైపుల తురుష్కులు ప్రాణములకు తెగించి సన్నీలతో మామీదపడిరి. కాని, మేమును సన్నీలతో తలపడి వెనుకకు నెట్టివేసితిమి.

తురుష్కుల దౌర్జన్యములు

తమ కేవిధమగు అపాయమును చేయని ప్రజలను తురు ష్కులు హింసించు చున్నారు. గ్రామాదులలోని ప్రజలను నరికేయు చున్నారు.

తురుష్కు సేనలమీద ఫిరంగులు వేయుట

పోర్టు సెయిదుకు తూర్పుననున్న ఎర్ర ఆరిఫుసమీపమున నుండి ఆస్కొలోయను క్రాసుగు తురుష్కు వైనికలమీద ఫిరంగి గుండ్లను వేసినది. బీరటుయెద్ద శత్రువుల కి తిగతులను కనిపెట్టు చున్న చిన్న యుద్ధనావ యొకటి, టర్కీవారి సేనల మీద ఫిరంగిని వేయగా, వారు తుపాకులను గాల్చిరి.

దక్షిణాఫ్రికా.

యుద్ధమువలన నవరత్నముల

సంపాదనము నిలిచిపోవుట.

కింబర్లే. డిసెంబరు. 30:—నవరత్నముల విక్రయము భోగపరాయణతను నెలకొల్పునదిగాన యుద్ధకారణమున నా విక్రయమాపి వేయబడినదని వార్షిక సభలో డి. బీర్న్ సంగ్రహ ధ్యతుడు ప్రకటించెను. రత్న సంపా దన మింకను చేయబడినచో వారి యాదాయములు ఊచితగలవు. కాన గనుల పనులు నిలుపుటకు తీర్మానింప బడినది. కొంతకాలమువరకును గనుల పనులు మరల నారంభింప బడవు. చాలరత్నము లిదివరకే నిలువలోనున్నవి. మిత్రమండలి వారికి విజయము చేకూరినప్పటికి మరల గనుల పనులు ప్రారం భింపబడును. సాంక్రామిక సాధన వ్యయములు తగ్గింపబడి ఆ విక్రయంతయు కలిశేమలకొరకు వినియోగింపబడును.

బొంబాయి.

తురుష్కు ఖైదీలను గాయములు తగిలిన

వైనికలను బొంబాయికి పంపుట.

బొంబాయి డిసెంబరు 30:—బ్రహ్మానండి తురుష్కు ఖైదీల నెక్కించుకొని తెంగునయోడ నిన్న బొంబాయి చేరినది. తొల్లియను మరియొక యోడగూడ నుమారు 50 మంది గాయములు తగిలినవారి నెక్కించుకొని నిన్న సాయం కాల మిరటికివచ్చినది. వీరిలో కొందరిని వైద్యశాలకును మరి కొందరి ను త్రర దేశమునకును పంపిరి.

జెడ్డాకు రాకపోకలు.

బొంబాయి డిసెంబరు 30:—బొంబాయిలోని మయి డయికాబావాట్లు తిరిగిసంసిరి. హాజీయాత్రికుల నెక్కించు కొని బెహ్రాయయోడ జనవరి 1-వతేదిని ఇస్లామియోడ 3-వ తేదిని బొంబాయికిరాగలవు. 4-వతేదిని లావాయోడ బొం బాయునుండి జెడ్డాకువెళ్లును. రాకపోకలకు స్తీమరులేవు. 70 రూపాయలు. హాజీయాత్రికులలో చాలమంది రోగపీడితులై ముసాఫరుఖానా ధర్మచాపదులలో పడియున్నారు.

మేజరు డ్రమ్మండుగారు యుద్ధములో చనిపోవుట.

బొంబాయి డిసెంబరు 30:—బొంబాయి గవర్నరుగా నుండిన సిడ్నీ హము ప్రభువుగారి కంగరతుడుగానుండిన మేజరు ఎరిక్ డ్రమ్మండుగారు నవంబరు 13 వ తేదీరాత్రి యు ద్ధములో చనిపోయిరిని వైస్సు ఆఫ్ ఇండియా ప్రతికాక విశేషిచ్రాసెను. డ్రమ్మండుగారు బొంబాయిలో చాల ప్రజా రంజితగానుండిరి. ఆయన ప్రాస్సు దేశమునకుపోయి వారము దినములు మాత్రమే నడిచి. నవంబరు 13 వ తేదీరాత్రి 3 వ ఘూర్గావైస్యములోని 2 వ పటాలము మధ్యాహ్నము 3 గంటలముందు రాత్రి 9 గంటలవరకును కందకములోనుండి యుద్ధముచేయ నియమింపబడినది. ఆ వైస్య నాయకుడు జర్మను లను తాకుటకునిశ్చయించెను. ఆ వైస్యమును సేనునడిపించెదనని డ్రమ్మండుగారు స్వయముగా సేనానికి విన్నవించిరి. ఆయన

వైస్యమును నడిపించుచు కొన్ని గజములదూరమున కేగునఁ గొక తుపాకిగుం దాయనకుతగిలి ఆయన కంటనే చనిపోయి ఆయనవృత్తకేవలము నచటినుండి కొనిపోయి కొన్ని మైల దూరమునందున్న దెహ్లానునమార్గ యావరణమున నుంచిరి.

బొంబాయి యుద్ధనిధి.

బొంబాయి డిసెంబరు 30:—బొంబాయియుద్ధనిధి కప్పటికి రూ 31,50,169—8—11 లు వసూలైనవి.

వాణిజ్యపరిశ్రామిక సభ్యులు.

బొంబాయి డిసెంబరు 30:—వాణిజ్యపరిశ్రామిక సభ్యు లగు మానసియులగు డబ్లియం. హెచ్చి. క్లార్కు. గారు, జనవరి 3-వతేదిని బొంబాయికి రావలసియున్నది. వీరికి-డచాలదినములుండరు.

యుద్ధము: శత్రువుల వర్తకము.

బొంబాయి దొరతనమువారి శిక్ష.

బొంబాయి, డిసెంబరు 30:—బొంబాయిగవర్నరు మెంటు నెక్కితెరిగారు ఈ క్రిందియంశములను గురించి బొంబాయి వర్తకసంఘమువారి కొక యుక్తము వ్రాసిరి. శత్రువులు తమ వర్తకవ్యవహారములను చాలించుకొను విషయమున సింగ పూ, హంకాంగు ప్రదేశములలో ఆంగ్లేయుల వర్తకశాలల వారు తొంద్రదీరిని వినుచున్నాను. శత్రువులవర్తకశాల లొక్కొక్కటి ఒక్కొక్క ఆంగ్లవర్తకశాలమువారి స్వాధీనముచేయ బడెను. వారు ఆవర్తకశాలకు రావలసిన అప్పులను రాబట్టి, ఆకాల చెల్లించవలసినవానిని చెల్లించి, సరకులకు వేరమును దీర్చి, యిట్లు పలుభంగుల ఆవర్తకశాలవ్యవహారములను తీర్చిరి. బొంబాయిలోగూడ నిట్టిదృష్టి యవలంబింపబడుటకు బొంబాయి వర్తకసంఘమువారు తొంద్రదీరిగాయని కొరచు బొం బాయి గవర్నరు మెంటు నెక్కితెరి గారు వ్రాసిరి. ఆజాయిను తమ సంఘముయొక్క మెంబరులకు పంపుచు, ఆ సంఘపు కార్యదర్శిగారు ఈ క్రింది యభిప్రాయములను గూడ నా మెంబరులకు తెలియజేసిరి. ఈ విషయము, దొరతనము: వారికి సహాయపడుటకు మెంబరులు అంగీకరించుటకు తగినదే. అందునను, ఇప్పుడు వర్తకశాలలలోని నిబ్బంది నొక్కర్లకు ఎప్పటివలె పనిలేవన్నది కాబట్టి సమంజసముగు తరగతొరి, కొన్నివర్తకశాలలు వైన వివరించిన సహాయమును దొరతనము వారికి చేయవచ్చును. మఱియు, నిట్లు చేయ బూనుకొనవర్తక శాలలవారు క్రొత్తగ కొందరు వర్తకుల చేళ్ల నెక్కి వారిలో వర్తక వ్యాపారములకు కలను కలిగించుకొనట్లు కనకాశ మేర్పడుటయు తటస్థించవచ్చును.

పల్లికు సర్విసు కమిషను.

చిత్తురహోర్త ఆలోచింపబడుట.

బొంబాయి, డిసెంబరు, 30:—“వైస్సు ఆఫ్ ఇండి యా” అను పత్రికయొక్క లండన్ విశేషిరి యిట్లు తెలుపు చున్నాడు. ఈ కమిషనునందలి వైసిడెంటు ఇన్స్పెక్టర్ ప్రభు వుగారును, తక్కిన మెంబరులును, సభలు జరిపి, తమ కమిషన్ విచారణమీద వీర్పరచుకొనబడిన చిత్తు రహోర్తును ఆలోచించు చున్నారు. ఈ కమిషన్ పని సంపూర్ణముగ ముగియుటకు పూర్వమె గా. గోకేల్ గారు తమ ఆరోగ్య రక్షణార్థము వైద్యుల సలహా ననుసరించి ఇండియాకు మరలవలసినచ్చెను. ఇందుకలన, రహోర్తు బహిరంగపరచబడుటకు కొంత ఆలస్యము కలుగవచ్చును. క్రిస్తుమును సంవర్షమున ఆలోచన సభలు చాలింపబడున పుడు తక్కిన ఇండియాకు మెంబరు గూడ ఇండియాకు మరలివత్తు రనియు, బహుశ, కమిషన్ పని రాబోవువేసరి వరకు ముగియ కుండవచ్చుననియు యాహింపబడుచున్నది. అప్పటికిని రహోర్తు వెల్లడిచేయబడునను నమ్మకములేదు. కమిషన్ వారు ఆ రహోర్తు వెల్లడియగుటను కొంతకాలము ఆపియుంచ కొనసంకుల, యుద్ధముజరుగుచుండగా వివాదాంశములగు విషయములను గురించి ప్రజలు వాదించు సందర్భము నిపుడు పొసగించరా దను ఉద్దేశముతో నట్లు చేయ వచ్చును. కాని, యా కమిషన్ వారి విచారణలో నొక్కరిల విషయమై తగిన సవరణలు చేయుటయుభ్యభాగమై యుండుటవలనను, ఆ విషయమున వివాదములకు కారణము లేకుండుట వలనను, దేశస్థితిగతులయందు నూతన మార్పునుతీసికొని రాగల యంత ద్వికాలము ఈ విచారణలని తీర్మానమున ప్రకటన నాపి యుండుట యొ క్తముకాదని ఆవిశేషిరి తనయభిప్రాయముగ తెలియ జేసియుచున్నాడు.